

VOCEA POPORULUI

№ 2-3 (1530-1531)

ZIAR NAȚIONAL

VINERI, 21 IANUARIE 2022

Igor ZUBCU: „Am avut două luni productive pentru mișcarea sindicală” >> p.2

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

FSEȘ a pășit în 2022 cu speranța că va fi un an mai bun pentru profesori >> p.7

Actual

CNSM are nevoie de un plan bine definit

Urmare desfășurării Congresului IV, CNSM trebuie să pornească la drum pe următorii cinci ani cu o viziune clară, cu un plan bine definit, al cărui scop final să fie susținerea socială a sindicatelor. >> p.3

Enigmatici și cumiți...

Se pare că statul nostru, prin atitudinea sa față de bătrâni, i-a lăsat cam în voia sorții, să se descurce care și cum poate. >> p.5

Omicron pune stăpânire pe R. Moldova

Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică a decis prelungirea stării de urgență în sănătatea publică până la 15 martie pe întreg teritoriul Republicii Moldova. >> p.8

Cultura, purtătoarea de cuvânt a civilizației

Prin Ziua Culturii Naționale conștientizăm cât de important este să apreciem moștenirea culturală transmisă de înaintașii noștri. >> p.11

Pe 27 ianuarie este marcată Ziua internațională de comemorare a victimelor holocaustului.

Din arhiva redacției. Foto: Nicu Bînzari

CNSM și structurile teritoriale: obiectivele pot fi atinse printr-o strânsă conlucrare

„Sindicatelor au insistat să fie luate mai multe măsuri de susținere a populației afectate de pandemie

Natalia HADĂRCĂ,
n.hadarca@vocea.md

Sindicatul este puternic doar în măsura în care membrii acestuia sunt uniți, indiferent de organizațiile din care provin și de localitățile în care activează. O verigă puternică sunt sindicaliștii din teritoriu, care simt mai bine pulsul societății. Din acest motiv, părerea acestora este foarte importantă pentru conducerea Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM),

care s-a întâlnit, recent, într-o ședință online, cu reprezentanții din teritoriu și au discutat aspecte care vizează activitatea mișcării sindicale la nivel teritorial, impedimentele cu care se confruntă sindicaliștii în teritoriu, realizările Confederației din ultima perioadă și prioritățile pentru anul 2022.

La deschidere, Igor Zubcu, președintele CNSM, i-a asigurat pe sindicaliștii din teritoriu de tot sprijinul necesar și a subliniat că mișcarea sindicală mizează pe activitatea și pe susținerea reciprocă din partea lor.

Acțiunile CNSM în 2021

După intervenția președintelui CNSM, vicepreședintele Sergiu Sainciuc a informat asistența despre acțiunile CNSM în anul 2021 în scopul asigurării protecției social-economice a salariaților, membri de sindicat, și a comunicat despre perspectivele pentru următoarea perioadă. Astfel, vicepreședintele CNSM s-a referit la contribuția CNSM la avizarea proiectelor privind politica bugetar-fiscală și vamală pentru anul 2022, a proiectului Legii bugetului de stat

pentru anul 2022, a proiectului Legii bugetului asigurărilor de stat pentru anul 2022, proiectului Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul curent.

Sergiu Sainciuc a menționat că în sectorul bugetar au fost obținute mai multe realizări importante: majorarea, de la 1 ianuarie 2022, a valorii minime a salariului lunar calculat, de la 2200 de lei la 3100 de lei; majorarea claselor de salarizare pentru mai multe categorii de funcționari; majorarea cu 30% a salariilor de bază a personalului medical. >> p.2

ABONEAZĂ-TE la „VOCEA POPORULUI”

Abonament

1 lună - 17,60 lei; 3 luni - 52,80 lei; 6 luni - 105,60 lei.

» ACTIVITATEA CNSM

2

Interviu

Igor ZUBCU: „Tot începutul e anevoios, dar am avut două luni productive pentru mișcarea sindicală”

- Dle Igor Zubcu, în această pagină de ziar am publicat o informație de la întrunirea conducerii CNSM cu reprezentanții sindicali în teritoriu la care ați participat și dvs. Ce reprezintă această verigă pentru sindicate?

- Am vrut să ne întâlnim fizic cu fiecare dintre ei, dar, având în vedere trendul negativ în regiune la capitolul Covid-19, inclusiv în Republica Moldova, și pericolul pe care îl prezintă acest virus pentru sănătatea tuturor, ne-am propus ca această masă rotundă să fie în regim online. În primul rând, vreau să le mulțumesc reprezentanților CNSM în teritoriu pentru susținere. Sunt o verigă puternică pentru mișcarea sindicală. Ne-a interesat să auzim propunerile, problemele cu care se confruntă membrii de sindicat în teritoriu. Prioritatea nr. 1 pe care o avem în față e organizarea Congresului IV al CNSM. Este evenimentul la care trebuie să venim cu noi abordări din punct de vedere al strategiei mișcării sindicale de mai departe. Deoarece la nivel mondial, regional și la nivel de țară, perioada pandemică a schimbat cursul normal al vieții și noi trebuie să venim cu abordări noi referitor la construirea unei noi lumi, a unei noi mișcări sindicale după pandemie. Regulile pe piața muncii se

Foto: Nicu Binzari

vor schimba, iar noi, în calitate de reprezentanți ai lucrătorilor, suntem obligați să fim vigilenți ca nicidecum să nu admitem diminuarea drepturilor în domeniul muncii, mai ales diminuarea drepturilor sindicale.

- Ați informat publicul despre acțiunile pe care ați reușit să le întreprindeți în susținerea membrilor de sindicat. După părerea noastră, ați avut un program destul de încărcat, cu multe realizări... Care sunt cele mai importante?

- Vreau să încep cu ziua de 5 decembrie, când am organizat o conferință de presă, urmată de o acțiune sindicală în fața Parlamentului în scopul susținerii dreptului lucrătorilor din sectorul

bugetar la premiul anual. Am avut întâlniri, împreună cu președinții federațiilor care reprezintă salariații din sectorul bugetar, cu președinții și membrii a două comisii parlamentare. Cunoașteți că am reușit să apărăm acest drept al bugetarilor la premiul unic anual. Am mai avut întâlniri, împreună cu dl Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, cu reprezentanții patronatelor, reușind să trasăm un șir de priorități comune pentru ambele structuri, CNSM și Confederația Națională a Patronatului. Una dintre ele a fost negocierea cuantumului minim garantat în sectorul real.

Totodată, am avut o întâlnire cu ministrul Muncii și Protecției Sociale, dl Marcel Spataru. Am discutat chestiuni ce țin de aspectele social-economice, drepturile și garanțiile de muncă ale lucrătorilor,

inclusiv poziția comună asupra cuantumului minim garantat în sectorul real. De asemenea, împreună cu patronatele și cu reprezentanții Guvernului am avut o întâlnire în cadrul biroului executiv al Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, unde am stabilit întruniri ritmice și în conformitate cu prevederile legale în cadrul Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, ca, în sfârșit, ședințele acestei comisii să fie în conformitate cu prevederile legale, adică să ne întrunim cel puțin o dată în lună.

Am găsit un numitor comun cu partenerii sociali ca să fie stabilit, de la 1 februarie 2022, cuantumul minim garantat în sectorul real la nivelul de 3500 de lei, ceea ce reprezintă o creștere de peste 19%.

- Da, dar până la urmă Parlamentul adoptă legi și acte normative care sunt obligatorii pentru toată lumea...

- Desigur. În context, am avut o întâlnire cu președintele Parlamentului, dl Igor Grosu. În cadrul acestui dialog am abordat mai multe chestiuni, cea mai importantă fiind cea despre neadmiterea creșterii presiunii asupra salariilor și a veniturilor lucrătorilor în legătură cu creșterea prețurilor la resursele energetice. Dumnealui ne-a dat asigurări că va fi minimalizat impactul

creșterii prețurilor asupra lucrătorilor membri de sindicat. Am avut o discuție foarte sinceră referitor la consolidarea dialogului social. Am solicitat o întrunire bilaterală a conducerii Comitetului Confederal al CNSM cu conducerea Parlamentului. Am discutat și problema că este nevoie ca salariul minim în Republica Moldova să crească astfel încât să constituie 50-60% din salariul mediu. Acest lucru este susținut inclusiv de ministrul Muncii și Protecției Sociale. Ne propunem să obținem o creștere eșalonată a salariului minim ca în cinci ani să ajungem la cota de cel puțin 50%.

Am accentuat îndeosebi că este nevoie să consolidăm dialogul și cu Guvernul Republicii Moldova ca pe viitor să semnăm câteva convenții colective între partenerii sociali la nivel național, deoarece este stringent să fie stabilite sporuri pentru muncă în condiții nocive. Avem pe masa de discuții posibilitatea de semnare a unui proiect, a unei convenții colective de nivel național cu privire la evidența globală a timpului de muncă. Totodată, ne propunem să semnăm o convenție la nivel național între Guvern, Patronate și Sindicate cu privire la dezvoltarea parteneriatului social.

Acestea sunt doar o parte din acțiunile pe care le-am realizat, împreună cu echipa de conducere a CNSM, în perioada recentă.

Natalia HADĂRCĂ

Masă rotundă

CNSM și structurile teritoriale: obiectivele pot fi atinse printr-o strânsă conlucrare

(Urmare din p. 1.)

Referindu-se la măsurile de susținere a populației afectate de pandemie, Sergiu Sainciuc a menționat că acestea au fost modeste. În legătură cu aceasta, sindicatele au insistat să fie luate mai multe măsuri, cum ar fi: acordarea din bugetul de stat a indemnizației salariaților cu copii în vârstă de până la 12 ani în cazul suspendării procesului educațional; acordarea indemnizației pentru șomaj tehnic, instituită ca urmare a declarării stării de urgență în sănătatea publică; acordarea compensațiilor pentru implementarea măsurilor speciale privind asigurarea securității și sănătății populației; ajutorarea salariaților cu regim de activitate redusă.

Totodată, Petru Chiriac, vicepreședinte al CNSM, a subliniat

importanța consolidării structurilor teritoriale și a rolului reprezentanților CNSM în teritoriu privind prioritățile Confederației pentru următoarea perioadă. Petru Chiriac a îndemnat reprezentanții CNSM în teritoriu să fie activi, să concluzeze cu liderii sindicali și cu partenerii din teritoriu pentru a atinge obiectivele strategice ale Confederației.

Doleanțele reprezentanților din teritoriu

În cadrul discuțiilor, reprezentanții CNSM în teritoriu au menționat problemele cu care se confruntă: activitatea redusă a comisiilor teritoriale de consultări și negocieri colective în raioane; impactul semnificativ asupra populației

al creșterii tarifelor la resurse energetice și a prețurilor; unele carențe cu privire la modalitatea de calculare a salariilor în sectorul bugetar și a pensiei; eliminarea formelor de discriminare la locul de muncă. Sindicaliștii au menționat că este necesar de organizat cu regularitate astfel de întruniri, pentru a pune în discuție problemele actuale și a identifica soluții.

Participanții la masa rotundă au mai discutat despre necesitatea excluderii taxei de înregistrare de stat pentru organizațiile sindicale și crearea unui mecanism facil de dobândire a statutului de persoană juridică, promovarea unui mecanism simplificat de soluționare a litigiilor individuale de muncă, neadmiterea amendării Codului muncii în defavoarea salariaților, excluderea Inspectoratului de Stat al Muncii de sub incidența Legii

privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, promovarea importanței contractelor colective de muncă, intensificarea activităților de prevenire a accidentelor de muncă, instruirea despre diferite modificări în legislație, de care trebuie să țină cont liderii sindicali.

Amintim că reprezentantul CNSM în teritoriu reprezintă interesele Confederației Naționale a Sin-

dicatelor din Moldova în unitățile administrativ-teritoriale, conlucrând cu președinții structurilor sindicale teritoriale ale organizațiilor membre ale CNSM, precum și cu liderii organizațiilor sindicale primare din teritoriu în vederea promovării principiilor fundamentale ale sindicatelor, inclusiv a parteneriatului social, prin prisma normelor dreptului internațional, a legislației naționale și a Statutului CNSM.

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Sedință

Congresul IV al CNSM, evenimentul anului

Cel mai important eveniment din anul acesta va fi, fără îndoială, Congresul IV al CNSM, care urmează să aibă loc în iunie 2022. La acest for se vor da aprecieri evoluției mișcării sindicale, vor fi adoptate documente de bază privind strategia pentru următorii ani, vor fi discutate probleme actuale, stringente.

Am adresat liderilor sindicali ai federațiilor, precum și reprezentanților CNSM din teritoriu, următoarele întrebări:

? Ce așteptări aveți de la Congresul IV al CNSM?

Ce schimbări ați dori să se producă în viața sindicală și în promovarea drepturilor salariaților, în lupta pentru aceste drepturi?

Cum credeți că ar trebui să fie relațiile sindicatelor cu guvernarea și pentru ce forme de cooperare pledați?

Valentina CHIRIAC, președintele Federației „SindLUCAS”:

„Să întreținem un dialog competent, dar și să recurgem la greve când e cazul”

Congresul trebuie să stimuleze delegații în discuțiile privind viitorul sindicatelor, despre reforma în sindicate, cum să se folosească experiența și realizările obținute astfel, ca să rămână victorioase și în viitor. Congresul trebuie să adopte strategii concrete, planuri realiste, îmbinarea obiectivelor pe termen lung cu cerințe pe termen scurt. În organele de conducere ale CNSM trebuie de promovat mai mulți tineri, femei, cu idei noi, cu experiență de muncă în domeniul sindical.

Punctul de pornire în munca sindicală trebuie să fie de la organizațiile sindicale primare. Trebuie susținute, la toate nivelurile, drepturile și interesele membrilor de sindicat prin reprezentarea acestora în instanțele de judecată, la ministere, în alte instituții. Un aspect aparte ar fi dezvoltarea de proiecte și programe pentru îmbunătățirea nivelului de informare și pregătire a membrilor de sindicat în ceea ce privește problemele sindicale și cele profesionale.

„Organizațiile sindicale primare trebuie să fie punctul de pornire în munca sindicală

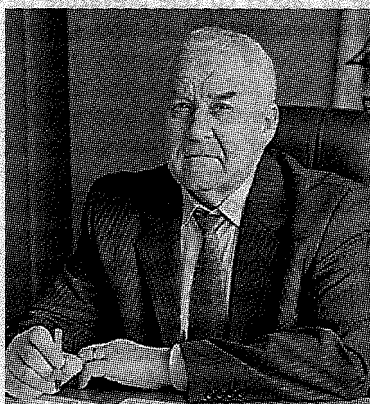
Educația sindicală să se desfășoare la locurile de muncă ale membrilor de sindicat, în teritoriu. Întărirea structurilor terito-

riale, crearea unui mecanism de sprijin pentru organizațiile sindicale primare în vederea consolidării mișcării sindicale în teritoriu, apărarea și promovarea intereselor membrilor de sindicat în tot spațiul țării. Promovarea politicii CNSM în teritoriu. Este necesară o nouă imagine, una pozitivă, dezvoltarea de noi forme de reprezentare a sindicatelor în public.

Este nevoie de susținerea proiectelor de acte normative sau a modificărilor la legislația în vigoare, referitoare la drepturile și interesele legitime ale membrilor de sindicat. Dialogul social trebuie susținut din partea tuturor partenerilor implicați (guvern, patronate, sindicate), pentru a genera rezultate viabile. Trebuie să se reinnoiească și definite angajamentele fiecărei părți în dialogul social. Sindicatele trebuie să întrețină un dialog competent și să fie gata de a face compromisuri, dar și să se confrunte și să organizeze greve în mod eficient, când e cazul, care să conducă la rezultate scontate.

Nicolae GARAZ, președintele Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură:

„E nevoie de resetarea imaginii sindicatelor, de impulsționarea parteneriatului social”

Trebuie trasată politica sindicală de realizare a strategiei și programelor de acțiuni în vederea: consolidării mișcării sindicale; îmbunătățirii imaginii

CNSM; consolidării parteneriatului social la nivel național; transparenței gestionării bugetului și a patrimoniului sindical în conformitate cu prevederile statutare; consolidării sistemului educațional al CNSM și a organizațiilor-membre; consolidării sistemului informațional sindical; colaborării cu structurile sindicale internaționale, cu partenerii de dezvoltare și cu organizațiile neguvernamentale naționale pentru realizarea proiectelor comune în domeniu, efectuarea schimbului de experiență și diseminarea bunelor practici.

Am dori resetarea imaginii sindicatelor, promovarea și impuls-

onarea parteneriatului social la toate nivelurile; neadmiterea flexibilizării și liberalizării excesive a legislației muncii în detrimentul drepturilor și intereselor salariaților. Totodată, pledăm pentru implementarea tehnologiilor informaționale moderne în sistemul educațional sindical; cooperarea cu partenerii sociali, cu instituțiile publice și cu societatea civilă pentru a soluționa problemele cu care se confruntă membrii de sindicat și a aduce valoare adăugată situației acestora. De asemenea, ne dorim diversificarea acțiunilor în vederea motivării și atragerii în sindicate, includerea diferite-

Ana SELINA, președintele Federației Sindicatelor „Sindindcomservice”:

„CNSM trebuie să pornească la drum pe următorii cinci ani cu un plan bine definit”

Urmare desfășurării Congresului IV, CNSM trebuie să pornească la drum pe următorii cinci ani cu o viziune clară, cu un plan bine definit, al cărui scop final să fie eficiența, vizibilitatea și susținerea socială a sindicatelor. Obiectivul de bază al CNSM să rămână în continuare respectarea drepturilor și promovarea intereselor membrilor de sindicat, indiferent de circumstanțe, pentru a asigura un trai decent și a preveni exodul populației din țară, precum și de a impulsiona parteneriatul social la toate nivelurile.

Marea provocare de astăzi este de a promova o mai bună cunoaștere și înțelegere a drepturilor lucrătorilor, de a promova necesitatea consolidării în sindicate și oferirea către fiecare membru de sindicat a unei tehnici mai bune de protejare a drepturilor acestora de muncă. Trebuie să aducem direct, prin acțiuni de recrutare, și indirect, prin acțiuni prompte de apărare, în caz de necesitate, a drepturilor co-

luctive de muncă, mesajul către fiecare salariat de a ne implica, să fim proactivi, să cerem schimbări în întreprinderile unde activăm, în sindicate și la nivel național, și să facem schimbările pe care vrem să le vedem. Aceste schimbări nu pot veni într-un an sau doi, dar prin inițiative clare pe termen lung, care oferă membrilor locul lor în sindicat, vom face progrese.

„Marea provocare de astăzi este de a promova o mai bună cunoaștere a drepturilor lucrătorilor

Este esențială menținerea unui dialog funcțional cu partenerii sociali – Guvern și Patronat – pe platforma Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective (CNCNC), în cadrul căreia obiectivul principal să fie asigurarea condițiilor decente de muncă tuturor salariaților din țară și neadmiterea flexibilizării și liberalizării excesive a legislației muncii în detrimentul drepturilor și intereselor salariaților. Totodată, în vederea asigurării drepturilor sindicatelor de a participa la administrarea treburilor publice și de a participa la elaborarea proiectelor de programe social-economice și de acte juridice este necesar de a menține și chiar de a intensifica un dialog direct și eficient cu Parlamentul și cu ministerele de resort.

lor servicii prestate de CNSM pentru liderii și membrii de sindicat ai centrelor și organizațiilor-membre.

„Relațiile sindicatelor cu guvernarea ar trebui să prevadă un dialog social la nivel național

Relațiile sindicatelor cu guvernarea cred că ar trebui să prevadă cooperarea continuă și menținerea unui dialog social funcțional la nivel național, intensificarea activității Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective. De asemenea, este vorba de conlucrare în vederea impul-

sionării și încurajării negocierilor și încheierii convențiilor colective și a contractelor colective de muncă (nivel de unitate), de implementarea unui mecanism de monitorizare a aplicării acestora. E nevoie de conlucrare în scopul perfecționării cadrului legislativ în direcția îmbunătățirii condițiilor de viață și de muncă ale salariaților, al asigurării securității și sănătății în muncă; de colaborarea cu Inspectoratul de Stat al Muncii și cu alte autorități publice cu competențe în asigurarea respectării drepturilor membrilor de sindicat. Precum și de conlucrare în vederea armonizării cadrului legislativ în corespundere cu legislația internațională privind promovarea drepturilor sindicale, a echității sociale, demnității muncii și a principiilor muncii decente.

» ACCENTE

4

Foto: Nicu Bînzari

Proiect de lege

Angajatorii vor informa salariații despre remunerare în funcție de gen

Angajatorii ar putea fi obligați să-și informeze în mod regulat proprii angajați, reprezentanții angajaților și partenerii sociali cu privire la remunerarea medie pe categorii de angajați sau de funcții, defalcată pe sexe. Cel puțin, aceasta prevede un proiect de lege depus în Parlament și care stipulează modificarea Codului muncii în acest sens, dar și a Legii cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.

De asemenea, această informație va trebui să includă, pe lângă salariul de bază, orice plăți în natură sau bonusuri sau plăți complementare sau variabile care se adaugă salariului de bază.

Totodată, proiectul prevede că angajatorul este obligat să asigure egalitatea de remunerare între salariații de gen masculin și cei de gen feminin, pentru o muncă de valoare egală. Pentru a evalua dacă salariații prestează o muncă de valoare egală, se va lua în considerare natura muncii (atribuțiile funcției, volumul lucrului, efortul etc.), formarea profesională a salariatului (experiența, aptitudinile etc.), dar și condițiile de muncă.

Lacune în legislație

Autoarea proiectului de lege, deputata Doina Gherman, susține, în nota informativă asupra proiectului de lege, că, în pofida angajamentelor asumate, cadrul legal național încă nu prevede măsuri de asigurare a transparenței salariale.

„Conform art.128 din Codul muncii, salariul este confidențial. Articolele 91-94 din Codul muncii statuează condițiile de protecție a datelor personale ale salariatului, din care derivă cu claritate regimul de confidențialitate a acestor date. Angajatorul este obligat să nu comunice unor terți datele personale ale salariatului fără acordul scris al acestuia, cu excepția cazurilor prevăzute de lege (art. 92

lit. a) din Codul muncii). În plus, articolul 37 din Legea salarizării nr. 847/2002 prevede că informația despre salariu se dezvăluie doar cu acordul sau la solicitarea angajatului, precum și în cazurile prevăzute de lege”, se menționează în nota informativă.

Totodată, potrivit sursei citate, legislația națională are lacune și la definirea principiului plată egală pentru muncă de valoare egală între femei și bărbați, nefiind prevăzută o serie de condiții legale pentru compararea unor munci dacă sunt sau nu de valoare egală.

„În pofida faptului că acest principiu a fost reglementat atât prin Codul muncii, Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați (art. 10), cât și prin Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității (art.7 alin. (2) lit. d), totuși, acest principiu rămâne a fi stipulat într-un mod neexplicit (nu este oferită o definiție clară nici pentru plată egală, nici pentru muncă egală sau muncă de valoare egală). Astfel, simpla enunțare prin lege a unui principiu nu face ca realitatea să se îmbunătățească și viața angajatorilor și angajaților să devină mai echitabilă. Adicional, principiul plată egală pentru muncă egală sau pentru muncă de valoare egală între bărbați și femei nu este prevăzut în alte documente importante care reglementează domeniul muncii”, mai adaugă sursa citată.

Autoarea proiectului de lege mai relevă că investigațiile realizate de organele competente abordează mai puțin diferențele salariale. Conform legislației naționale, Inspectoratul de Stat al Muncii este abilitat să efectueze controlul de stat privind respectarea legislației muncii de către angajatori, fie aceștia publici, fie privați.

„În cadrul controlului, Inspectoratul poate verifica și modul de retribuire a muncii, plata egală fiind unul dintre principiile legale fundamentale privind retribuirea. Experiența, însă, arată că verificările Inspectoratului se rezumă la chestiuni precum salariul minim garantat de stat, respectarea prevederilor contractelor de muncă și achi-

țarea la timp a salariului, însă nu și diferențele salariale”, se mai precizează în document.

Modificările propuse la Codul muncii nu au fost discutate și consultate deocamdată cu reprezentanții Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM).

Salariul femeilor, mai mic decât cel al bărbaților

Studiul „De ce femeile au venituri mai mici decât bărbații pe tot parcursul vieții?”, elaborat în cadrul UNFPA cu genericul „Mai multe oportunități prin politici familiale sensibile la gen pentru sectorul privat din Balcanii de Vest și Republica Moldova”, implementat de către Fondul ONU pentru Populație cu suportul Agenției Austriei pentru Dezvoltare și în parteneriat cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale de atunci, a demonstrat că, în anul 2019, diferența de gen în salarizare total pe economie a constituit 14,1%. Cele mai mari diferențe dintre salariile bărbaților și ale femeilor sunt caracteristice pentru domeniul activităților financiare și de asigurări (42,9%), informațiilor și comunicațiilor (35,7%), industrie (20,9%), sănătate și asistență socială (cu 19,6%). Femeile predomină în activități economice cu nivel de salarizare scăzut, precum sănătate și asistență socială, învățământ, activități de cazare și alimentație publică, servicii. „Stereotipurile de gen potrivit cărora grija de copil este o responsabilitate principală a femeilor, și nu a bărbaților, determină, în mare măsură, gradul de participare a femeilor pe piața forței de muncă. Inegalitățile pe piața forței de muncă sunt alimentate de responsabilitățile femeilor pentru îngrijirea gospodăriei, creșterea și educarea copiilor, care le consumă mult timp și deseori prezintă un impediment pentru implicarea deplină în activitatea profesională, creștere și dezvoltare la maxim ca profesioniști”, se menționează în studiul respectiv.

Galina MUNTEANU

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Munca îmbinată cu studiile: garanții și compensații

? Care sunt particularitățile acordării garanțiilor și compensațiilor respective, în cazul salariaților trimiși de către angajator la programe de studii și în cazul salariaților care, din proprie inițiativă s-au înmatriculat la astfel de studii? Cum se acordă asemenea garanții și compensații pentru obținerea a doua oară a studiilor de nivel respectiv?

Victor Țurcan, activist sindical, Ungheni

Legislația muncii prevede un șir de garanții și compensații pentru salariații care îmbină munca cu studiile în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate.

În același timp, legislația stabilește două situații în care pot fi acordate anumite garanții și compensații salariaților care îmbină munca cu studiile. Și anume, prima: în cazul în care salariații sunt trimiși de către angajator la programe de studii acreditate în condițiile legii în cadrul învățământului profesional tehnic, superior de licență sau superior de master cu frecvență redusă, și a doua - în cazul în care salariații, din proprie inițiativă, s-au înmatriculat la asemenea programe de studii.

Astfel, potrivit alin. (1) al art. 178 din Codul muncii (CM), salariaților trimiși de către angajator la programe de studii acreditate în condițiile legii li se stabilește durata redusă a timpului de muncă, li se acordă concedii suplimentare, cu menținerea integrală sau parțială a salariului mediu și alte înlesniri, în modul stabilit de Guvern.

Alin. (1 prim) al aceluiași articol din CM dispune că salariaților care, din proprie inițiativă, s-au înmatriculat la programe de studii acreditate în condițiile legii, li se acordă anumite garanții și compensații în modul prevăzut de contractul colectiv și/sau de cel individual de muncă. Cu alte cuvinte, asemenea garanții și compensații (pentru salariații care, din proprie inițiativă, s-au înmatriculat la programe de studii acreditate în condițiile legii) pot fi obținute prin negocieri, adică în urma unor înțelegeri, discuții pe baza unor condiții stabilite în prealabil de către părți și fixate în contractul colectiv sau cel individual de muncă.

” În convențiile colective pot fi prevăzute înlesniri suplimentare din mijloacele unității

În contractul colectiv de muncă, în convențiile colective pot fi prevăzute înlesniri suplimentare din mijloacele unității și pentru salariații trimiși de către angajator la programe de studii acreditate în condițiile legii.

În contextul celor remarcate mai sus, este oportun de menționat că, în contractul colectiv de muncă, părțile acestuia pot să negocieze și să prevadă, în funcție de situația economico-financiară a angajatorului, înlesniri, avantaje și compensații pentru salariați, precum și condiții de muncă mai favorabile în raport cu cele prevăzute de legislația în vigoare și de convențiile colective (art.31, alin. (3) din CM).

Salariaților care îmbină munca cu studiile, potrivit art. 182 din CM, li se acordă garanții și compensații la obținerea, pentru prima dată, a studiilor de nivel respectiv. Or, salariaților care își fac studiile la o instituție de învățământ la a doua sau a treia specialitate li se pot acorda anumite garanții și compensații în modul prevăzut de contractul colectiv sau de cel individual de muncă.

În scopul realizării reglementărilor legale menționate mai sus, Guvernul Republicii Moldova, prin Hotărârea nr. 435 din 23.04.2007, a aprobat Regulamentul cu privire la acordarea unor garanții și compensații salariaților care îmbină munca cu studiile (Regulamentul nr. 435/2007). Acest Regulament (cu modificările ulterioare) a fost modificat, completat prin Hotărârea Guvernului nr. 722 din 30.09.2020. Astfel, Regulamentul nr. 435/2007 stabilește garanții și compensații concrete pentru salariații care învață cu succes, fără scoatere din activitate, în instituțiile de învățământ superior, în instituțiile de învățământ profesional tehnic și în instituțiile de învățământ liceal cu frecvență redusă.

Cvadratura cercului

Enigmatici
și cumiți...

Ilie LUPAN

Emblematicul poet
Adrian Păunescu
și acum, după dispariția
sa materială, de câțiva ani,
ne lasă adesea cu lacrimi
în ochii când ascultăm
cântecul răvășitor
pe versurile sale despre
părinți, în interpretarea
lui Ștefan Hrușcă...

Un mare filosof spunea că „cine nu are bătrâni, să și-i cumpere”. Ei, în vremurile noastre pline de surprize, decăderi inconștiente și inexplicabile, cineva cu simțul umorului negru a afirmat, în glumă, că „cine îi are (pe bătrâni, adică), să-i vândă”. În fine, se pare că statul nostru, prin atitudinea sa față de bătrâni a acceptat starea de facto a situației anecdotice. Adică nu chiar i-a vândut, ci doar i-a lăsat așa, cam în voia sortii, să se descurce care și cum poate...

Deoarece pensa minimă de 2000 de lei nu acoperă nici pe departe nevoile stricte, stringente ale unui pensionar, care se confruntă, de fapt, cu mult mai multe necesități (în primul rând, medicale, fiindcă un bătrân nu mănâncă mai mult decât un om în putere). De cele mai multe ori, părinții nu s-ar descurca fără ajutorul copiilor, ori ar îndura foame, ori s-ar duce în pământ, „plini de boli și suferinți”...

Când eram elev, tata ne povestea despre un confrate de-al său (nu mai țin minte exact, de la Colibași sau de la Vadul lui Isaac), care, zicea, avea șase băieți pe care i-a ridicat și erau toți la casele lor, și fiecare s-a angajat să le dea părinților câte zece ruble în fiecare lună, așa, ca ajutor... Pe atunci, 60 de ruble era un salariu normal în colhoz, 60 de ruble valorau mai mult decât valorau 100 de dolari, atunci sau, cu atât mai mult, acum... Eu, cu mintea mea de copil, mă gândeam: și noi suntem șase copii, când o să fim mari, o să-i ajutăm pe părinți... Ei, la noi nu a mai ieșit ca la amicul tatei (fie că era diferența cam mare dintre frați și am ajuns adulți în perioade diferite, fie că treceam prin perioade tulbure a schimbărilor de la un regim la altul), dar știu că eu, unul, le-am rămas dator părinților. Precum a rămas dator, poate, mai fiecare dintre consăngeni propriilor părinți...

Ei bine, acum altă făină se macină la moara stătalității noastre. De bine, de rău, pensia vine la timp. Că acestea diferă, sunt cerul și pământul în grila „socială”, e un alt subiect (pensii speciale, pensii de judecători, procurori, foști militari, foști (?) KGB-iști...). Vorbim acum de cei mulți și obidiți.

În genere, sistemul de asigurări sociale diferă de la o țară la alta. Cele mai sustenabile sunt, de departe, sistemele de pensii din țările nordice, din Germania, Marea Britanie, Elveția ș. a., unde pensia este aproape ca un salariu, de câteva mii de euro. Iar pensionarii din acele țări nu au altă grijă decât să călătorească, să se bucure de viață, după câteva zeci de ani de muncă... Bineînțeles, noi nici nu putem visa la astfel de pensii, fiind una din cele mai sărace țări din Europa. Dar dacă la noi nu ar exista economia subterană, dacă lumea ar înțelege că acceptarea „salariului în plic”, evaziunea fiscală a patronilor sunt în detrimentul angajaților, poate că și la noi pensia minimă ar fi comparabilă cu cea din România (care e de vreo patru ori mai mare ca la noi), ca să dăm un exemplu mai la îndemână.

În China, de pildă, există în prezent trei tipuri de pensii (în temei, pentru angajații de stat), dar până acum câteva zeci de ani se puneau accentul pe faptul că copiii să aibă grijă de părinți, așa cum arată preceptele lui Confucius.

Mă gândesc că dacă s-ar putea realiza o simbioză între sistemul de asigurări sociale european și experiența chineză în ceea ce privește grija de pensionari, am putea obține ceva palpabil pentru bătrânii noștri. Dvs. ce credeți?

Foto: Nicu Bînzari

Regres

Moldova rămâne
tot mai depopulată
și mai îmbătrânită

Potrivit lui Veaceslav Ioniță, expert în politici economice, Republica Moldova se depopulează într-un ritm alarmant din cauza ratei scăzute a natalității și a faptului că, anual, din țară pleacă peste hotare între 35 și 40 de mii de cetățeni. Astfel, din 1991 și până în 2022, populația Republicii Moldova s-a redus cu 1,5 milioane de locuitori.

Satele devin tot mai depopulate și pustii, rămân să locuiască aici mai mult bătrânii, iar cei tineri, fie iau calea străinătății, fie pleacă la oraș.

„Cândva, eram foarte mulți oameni în sat, acum am rămas cam jumătate. Am avut și ferme în sat. Fata mea a terminat Academia de Studii Economice și a plecat peste hotare. Ce să faci, a mers în căutarea unei vieți mai bune”, ne spune cu lacrimi în ochi mătușa Olga din satul Rădeni, raionul Strășeni. Femeia are trei copii și toți trei au plecat în țări străine. Abia așteaptă să vină vara, când va putea să-și strângă copiii și nepoții în brațe.

Primarul satului speră că, într-o bună zi, tinerii vor reveni acasă, chiar dacă acum situația nu este dintre cele mai bune. „Am văzut că au început și construcția de case noi, ceea ce demonstrează că satul începe să prindă viață. Până în 2015, nu se construiau case. Este încă foarte puțin, ceea ce înseamnă că cei care au plecat peste hotare încă se mai gândesc să rămână acolo să-și facă un capital. Eu cred că după o perioadă vor decide dacă se vor întoarce sau nu, dar cu siguranță că minimum 20 la sută dintre ei vor rămâne peste hotare”, ne-a spus primarul satului Rădeni, Petru Răbdău.

Pentru a-i încuraja să revină în satul natal, primarul spune că a pus accentul pe dezvoltarea infrastructurii și pe crearea noilor locuri de muncă.

Câți moldoveni
pleacă anual
peste hotare

Expertul Veaceslav Ioniță menționează, în analiza sa, că în anul 1991 Republica Moldova avea

4 milioane 364 de mii de cetățeni, iar acum, la începutul anului 2022, are cel mai probabil 2 milioane 867 de mii de locuitori. Pe malul drept al Nistrului sunt 2 milioane 563 de mii de locuitori, iar pe malul stâng – estimativ, 304 mii de locuitori.

„Republica Moldova este un campion negativ în Europa la ceea ce înseamnă migrația și scăderea populației. Iar zona din stânga Nistrului este un dublu campion în acest sens”, a menționat expertul.

Potrivit lui Veaceslav Ioniță, ponderea cetățenilor moldoveni în lume s-a redus de două ori în ultimii 60 de ani.

„În 1961, populația Republicii Moldova reprezenta 0,1% din populația globului. Către momentul destrămării URSS, în Republica Moldova deja natalitatea era cu mult mai mică decât în restul țărilor, tendință care s-a accentuat în următorii ani. Astăzi, populația țării se reduce anual cu zece mii de persoane, din cauza natalității scăzute, și cu 40 de mii, din cauza migrației. Moldovenii tot mai mult părăsesc țara pentru a se stabili în străinătate. În 2022, reprezentăm 0,05% din populația globului. Moldovenii, ca națiune, dispar de pe glob. Ponderea noastră în lume s-a redus de două ori din cauza natalității scăzute, și de trei ori din cauza plecării masive în lume a moldovenilor”, a spus Veaceslav Ioniță.

Economistul a mai declarat că, din 1995 și până în prezent, timp de mai bine de 25 de ani, sporul natural al populației Republicii Moldova este negativ. Numărul deceselor este cu mult mai mare decât numărul celor născuți. Dacă, în perioada 1996-2000, sporul natural era 0, numărul celor nă-

scuți era egal cu al celor decedați, din 2001 și până în prezent, se tot înregistrează „găuri demografice”. În ultimii cinci ani, s-au născut cu 23 de mii de persoane mai puține decât au murit.

Se nasc mai puțini
decât mor

Analistul economic estimează că populația Republicii Moldova din dreapta Nistrului în 2022 va fi de 3 milioane 518 mii de locuitori, dintre care peste hotare se află 955 de mii și 2 milioane 563 de mii acasă.

„Se nasc mai puțini decât mor, și pleacă din țară mai mulți decât se întorc acasă”, spune analistul economic.

Expertul a mai afirmat că în 2021, estimativ, ar fi plecat din țară 32-36 de mii de moldoveni, iar din 1991 și până în prezent, circa 966 de mii de cetățeni.

„La noi, practic, timp de zece ani, numărul locurilor de muncă a rămas constant, circa 600 de mii, iar toți cei care treptat intră în vârstă aptă de muncă sunt absorbiți de ideea de a pleca peste hotare. În fiecare an, pleacă peste hotare aproape o generație întreagă. Noi pur și simplu suntem într-un blocaj demografic, iar problema numărului unu a dezvoltării Republicii Moldova în viitorii ani va fi lipsa locurilor de muncă”, a afirmat expertul.

Veaceslav Ioniță a mai precizat că cel mai puternic val de plecări a fost înregistrat în perioada 2016-2020, când din Republica Moldova au plecat 212 mii de moldoveni, anual circa 42 de mii de persoane.

„În 2021 a fost un nivel mai mic, însă cu mult mai mare decât din 2006 și până în 2015. Lucrul acesta ne arată că noi nu avem o politică clară de a crea locuri de muncă și salarii. Ceea ce îi determină pe oameni să plece este lipsa unui loc de muncă și un salariu bine plătit”, a conchis Veaceslav Ioniță.

Galina MUNTEANU

Foto: Nicu Bînzari

Economistul

Creditul pentru Prima casă: potențialii beneficiari

Care sunt condițiile de acordare a creditului pentru Prima casă? Am auzit că s-a schimbat vârsta beneficiarilor. Ce acte trebuie prezentate și care este termenul de acceptare a cererii?

Grigore Pușcă, Chișinău

Ana MOLDOVANU,
consultant superior
în Departamentul
protecție
social-economică
al CNSM

Conform Legii nr. 293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă”, cu modificările ulterioare, pentru a beneficia de un credit ipotecar în cadrul Programului, persoana fizică trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

a) să aibă vârsta de până la 50 de ani la momentul solicitării creditului ipotecar;

b) să fie cetățean al Republicii Moldova angajat în R. Moldova;

c) să dispună de venituri pentru achitarea creditului ipotecar, a cărui rată lunară, plus dobânda și comisionul de garantare, să nu depășească 50% din veniturile nete cumulative ale beneficiarului și/sau ale familiei acestuia, precum și ale unei rude de gradul I a beneficiarului și/sau ale soțului/soției acestuia;

d) suprafața locuinței procurate în cadrul Programului să depășească suprafața locuinței pe care o deține în proprietate exclusivă sau împreună cu alți membri ai familiei. Se consideră eligibilă și persoana care deține, în proprietate exclusivă sau împreună cu alți membri ai familiei, o locuință, indiferent de suprafața acesteia, într-un sat (o comună), dobândită prin moștenire sau donație;

e) suprafața locuinței deținute în proprietate exclusivă sau împreună cu alți membri ai familiei, cu excepția beneficiarului, de către soțul/soția acestuia, să nu depășească suprafața locuinței procurate în cadrul Programului. Se consideră eligibilă și persoana al cărei soț/soție deține, în proprietate exclusivă sau împreună cu alți membri ai familiei, o locuință, indiferent de suprafața acesteia, într-un sat (o comună), dobândită prin moștenire sau prin donație;

f) beneficiarul sau soțul/soția acestuia să nu fi procurat o locuință prin intermediul Programului.

Membri ai familiei se consideră soțul/soția beneficiarului și copilul acestora care nu a atins vârsta de 18 ani în momentul solicitării creditului.

Condițiile Programului

Persoana fizică care întrunește criteriile de eligibilitate este în drept să solicite acordarea unui credit ipotecar în cadrul Programului, cu condiția că:

- prețul de procurare al locuinței nu depășește suma de 1 milion de lei;

- participația proprie inițială este de cel puțin 5% din prețul de procurare al locuinței;

- termenul de rambursare a creditului ipotecar, cu excepția achitării anticipate a acestuia, va fi de până la 25 de ani, dar nu va depăși vârsta standard de pensionare pentru limita de vârstă, stabilită de legislație;

- creditul ipotecar se va acorda în moneda națională.

Pentru a obține un credit ipotecar „Prima casă”, solicitantul trebuie să prezinte următoarele acte:

- cerere de acordare a creditului în cadrul Programului, semnată de solicitant;

- cerere de acordare a garanției în cadrul Programului, semnată de solicitant;

- buletinul de identitate al solicitantului, buletinul de identitate al soțului/soției, după caz;

- adeverința de venit proprie a solicitantului, a soțului/soției, după caz;

- carnetul de muncă și/sau contractul individual de muncă sau licența pentru activitate profesională, proprie și a soțului/soției, după caz;

- extras valabil din Registrul Bunurilor Imobile pentru locuința care urmează a fi procurată prin intermediul Programului, precum și certificat privind lipsa datoriilor eliberat de Serviciul Fiscal de Stat;

- certificat eliberat de Agenția Servicii Publice care confirmă faptul că beneficiarul împreună

cu alți membri ai familiei, soțul/soția acestuia, împreună cu alți membri ai familiei, dețin o locuință cu o suprafață ce nu depășește suprafața locuinței procurate în cadrul Programului;

- alte documente care confirmă proveniența veniturilor oficiale nete;

- raport de evaluare a locuinței care urmează a fi procurată, de la o companie de evaluare licențiată.

Persoanele care obțin alte venituri din chirii, dividende și activități independente trebuie să prezinte documentele specifice care dovedesc obținerea acestor venituri.

În funcție de situația imobilului achiziționat, băncile pot cere ulterior și documente suplimentare față de cele solicitate inițial.

Termenul de acceptare a cererii este diferit. În cadrul Programului destinat familiilor cu copii, din momentul confirmării depunerii cu succes a cererii în termen de cel mult cinci zile lucrătoare, se validează informația și se înștiințează solicitantul despre acceptarea/refuzul de a fi inclus în lista potențialilor beneficiari de compensații.

În cadrul Programului destinat salariaților angajați în sectorul privat, în termen de cel mult șapte zile lucrătoare, se validează informația și se înștiințează solicitantul despre acceptarea/refuzul de a fi inclus în lista potențialilor beneficiari de compensații.

În cadrul Programului destinat angajaților din sector public, din momentul confirmării depunerii cu succes a cererii, solicitantul, în termen de până la 60 de zile, urmează să prezinte la Ministerul Finanțelor originalul documentului semnat de angajator, conform anexei nr.1 a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului electronic al cererilor de acordare a compensațiilor în cadrul Programului de stat „Prima casă”. În termen de cel mult cinci zile lucrătoare de la recepționarea documentului în original, se validează informația și se înștiințează solicitantul despre acceptarea/refuzul de a fi inclus în lista potențialilor beneficiari de compensații.

Detalii despre Programul de stat „Prima casă” pot fi accesate pe pagina www.primacasa.gov.md. De asemenea, persoanele interesate pot obține un răspuns detaliat, apelând la numerele de telefon 022.226065 sau 022.226053.

Avocatul

Cererea de chemare în judecată

Am scris o cerere de chemare în judecată, dar la cancelaria judecătorească mi s-a spus că nu este formulată corect și nu va fi acceptată spre examinare, trebuie să o întocmesc în modul stabilit de lege. Cum se scrie o astfel de cerere, ce trebuie să conțină și cum se procedează dacă nu este formulată corect?

Vasile D., or. Glodeni

Modul de întocmire a unei cereri de chemare în judecată este reglementat detaliat de Codul de procedură civilă.

Oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept trebuie să depună în instanța competentă o cerere de chemare în judecată.

Potrivit prevederilor legii, în cererea de chemare în judecată se indică: instanța căreia îi este adresată; numele sau denumirea reclamantului, domiciliul ori sediul lui, numărul de identificare de stat (IDNO) – pentru persoane juridice și întreprinzători individuali și numărul de identificare personal (IDNP) – pentru persoane fizice; dacă reclamantul este o persoană juridică, datele bancare, numele reprezentantului și adresa lui, în cazul în care cererea se depune de reprezentant dacă reclamantul locuiește în străinătate, adresa din Republica Moldova unde urmează a se face comunicările despre proces; numărul de telefon și alte date de contact ale reclamantului persoană fizică; numărul de telefon, adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor și alte date de contact ale reclamantului persoană juridică; numele sau denumirea părâtului, domiciliul ori sediul lui; numărul de telefon, numărul de fax, poșta electronică sau alte date de contact ale părâtului, în cazul în care reclamantul dispune de aceste date; numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor și alte date de contact ale reprezentantului reclamantului; esența încălcării sau a pericolului de încălcare a drepturilor, libertăților sau intereselor legitime ale reclamantului, pretențiile lui; circumstanțele de fapt și de drept pe care reclamantul își întemeiază pretențiile și toate probele de care acesta dispune în momentul depunerii cererii; lista probelor anexate; lista probelor reclamate; cererile de reclamare a probelor, efectuare a expertizei, numire/recuzare a expertului, alte cereri formulate; pretențiile reclamantului către părât; valoarea acțiunii, dacă aceasta poate fi evaluată; date despre respectarea procedurii de solu-

Liubomir
DUDULICA,
avocatmd@gmail.com

ționare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară, dacă pentru un astfel de litigiu îndeplinirea procedurii este prevăzută de lege sau de contractul părților; documentele anexate la cerere.

Cererea de chemare în judecată trebuie să fie dactilografată și se semnează de reclamant sau de reprezentantul lui împuternicit în modul stabilit.

La cererea de chemare în judecată se anexează: copiile de pe cererea de chemare în judecată și de pe înscrisuri, certificate de către parte, pe proprie răspundere, într-un număr egal cu numărul de părți și de intervenienți, dacă ei nu dispun de aceste acte, plus un rând de copii pentru instanță. Copiile vor fi certificate de către parte pentru conformitate cu originalul. Dacă înscrisurile și cererea de chemare în judecată sunt făcute într-o limbă străină, instanța dispune prezentarea traducerii lor în modul stabilit de lege; copia de pe actul de identitate al reclamantului persoană fizică; dovada de plată a taxei de stat; documentele care certifică circumstanțele pe care reclamantul își întemeiază pretențiile și copiile de pe aceste documente pentru părți și intervenienți, dacă aceștia nu dispun de ele; documentele care confirmă respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului, dacă respectarea acestei proceduri este prevăzută de lege sau de contractul părților; documentul ce legalizează împuternicirile reprezentantului; copia de pe cererea de reclamare a probelor; copia de pe cererea de efectuare a expertizei; copia de pe cererea de numire/recuzare a expertului; copiile de pe alte cereri formulate.

La cererea de chemare în judecată, reclamantul poate anexa și alte documente și demersuri.

Cererile de reclamare a probelor, de efectuare a expertizei, precum și alte cereri se depun fie odată cu cererea de chemare în judecată, fie în cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare.

(Va urma)

7 LIDERI SINDICALI

Interviu

Ghenadie DONOS: „Am pășit în 2022 cu speranța că va fi un an mai bun și că pandemia va bate în retragere”

– Da, anul 2021 a plecat în istorie, și ar fi fost bine ca, odată cu el, să plece și o serie de probleme din agenda noastră sindicală. Cu regret, nu e așa, iar vorba lui Ion Creangă – aceea că „n-ar fi rău să fie bine”, rămâne mereu actuală.

Pășim în 2022 cu speranța că va fi un an mai bun decât precedentii doi și că pandemia va bate în retragere. Or, la șirul lung de probleme cu care ne confruntăm, s-au mai adăugat și cele legate de necesitatea asigurării condițiilor sanitare în instituții, dar și relaționarea raporturilor de muncă între angajatori și angajați, luând în calcul cerințele drastice impuse de autoritățile din sănătatea publică. La vechile bătăi de cap sa-u adăugat altele noi, multă lume pur și simplu nu mai rezistă acestor provocări și pleacă, iar cei rămași în sistem atenționează că activitatea didactică devine tot mai stresantă și nu este motivantă.

– Una dintre problemele dureroase care a fost și rămâne salariile cadrelor didactice. În 2022, acestea vor crește cu doar puțin peste cinci la sută. O creștere foarte mică și modestă, dacă o luăm în calcul prețurile la produse sau tarifele la servicii, care au crescut în ultima perioadă.

– Așa este. Din nefericire, încercările guvernărilor de a face munca celor din școli și grădinițe mai atractivă și mai productivă sunt neesențiale în raport cu ceea ce ar trebui să se realizeze, iar tema salariului în R. Moldova este permanent „în gura lumii”, e una care stârnește frustrare și confuzie și generează mereu discuții aprinse.

Să ne oprim un pic mai detaliat la conceptul de „Salariu minim”. El reprezintă, de fapt, valoarea cea mai mică a salariului orar, zilnic sau lunar, pe care legislația muncii îl permite/stabilește angajatorilor ca să-l acorde unui salariat. Deci, statul reglementează remunerația - prin stabilirea mărimii salariului minim pe țară. Doi parametri sunt foarte importanți la stabilirea salariilor - suma minimă garantată a salariului în sectorul real și valoarea de referință pentru calcularea salariilor în sectorul bugetar. Asta teoretic, iar practic - cel mai bine vorbesc cifrele. Începând cu 1 ianuarie 2021, salariul minim garantat pe economie în sectorul real în R. Moldova era stabilit la 2935 de lei pe lună sau 17,37 lei pe oră, calculat pentru un program complet de lucru de 169 de ore pe lună. Pentru sectorul bugetar, salariul minim era de 2200 de lei.

Ce am reușit noi, sindicatele, să obținem, în cadrul dialogului social cu actuala guvernare e ca acest indiciu să fie stabilit, începând cu

Am pășit într-un nou an. Nici 2021 nu a fost unul ușor pentru domeniul educație, care a continuat să se confrunte cu numeroase probleme. O parte din ele au fost soluționate, altele însă își așteaptă rândul. La început de an, „Vocea poporului” a solicitat un interviu președintelui Federației Sindicale a Educației și Științei (FSEȘ), Ghenadie Donos.

1 februarie 2022, la cota de 3500 de lei în sectorul real al economiei (se află în proiect) și 3100 de lei pentru bugetari, aprobat prin Legea 270, în vigoare de la 1 ianuarie 2022.

Asta ar însemna că minimul garantat pentru personalul non-didactic din domeniul educației este revizuit esențial. Dar avem oare motive pentru optimism? Comparând aceste valori cu minimul de existență, care în prezent constituie 2200 de lei, luând în considerație creșterea galopantă a prețurilor la resursele energetice și la produsele de primă necesitate, inclusiv cele pentru hrană, devine clar că la aceste majorări salariale nu putem vorbi despre salarii decente în învățământ, despre o motivare a activității pedagogilor, a personalului din domeniul educației naționale. O problemă distinctă în acest aspect este și stabilirea/revizuirea Valorii de referință, care la ora actuală este de 1800/1900 de lei pentru domeniul educației. Această cotă asigură majorarea salariului cu doar 5,6% în 2022, pe când inflația, potrivit datelor Băncii Naționale, va crește cu cel puțin 14%. În cadrul negocierilor cu guvernarea, sindicatele pledează permanent pentru un spor

– Ați menționat că nu veți ceda și veți insista în continuare ca autoritățile să dea curs solicitărilor sindicalistilor. Și dacă vă veți lovi de aceeași poziție refractară a guvernanților, cum va proceda FSEȘ?

– Este regretabil că în decembrie 2021 s-a ajuns la acțiuni de stradă, noi am cerut doar să fie respectată Legea. Pledăm pentru un dialog social permanent, ne dorim ca dialogul să nu fie unul formal, ci cu argumente și efecte bazate pe studierea realităților din sistem și pe doleanțele membrilor de sindicat. Iar ei își doresc înlăturarea carențelor și a inechităților, asta ne-o cer și nouă, și celor de la guvernare. Doar că pentru noi ei sunt membri de sindicat, iar pentru ei – alegători.

Deci, vom dialoga aducând argumente. Vom monitoriza situația din colectivele pedagogice și vom afla opinia colegilor din sistem și a partenerilor sociali vizavi de schimbările care urmează a fi realizate în Legea 270, în condițiile de remunerare a muncii. Mizăm pe o colaborare și pe o înțelegere din partea partenerilor de dialog social.

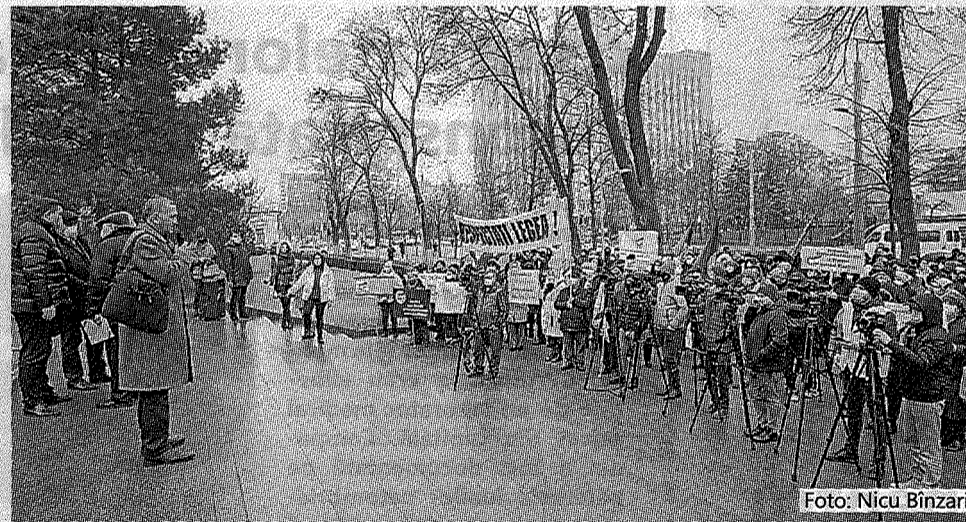

Foto: Nicu Bînzari

salariul anual de 10% și mai mult. În 2022, de asemenea, vom tinde spre acest obiectiv, iar pentru aceasta Valoarea de referință ar trebui să fie stabilită la suma de 2200 de lei. Toate argumentele noastre sunt pregătite și vor fi puse pe masa de negocieri, în cadrul dialogului social. Dacă guvernarea va accepta aceste argumente, misiunea noastră va fi realizată. În caz contrar, va trebui să aducem alte argumente.

Ca să fim mai convingători, îi îndemn pe toți să compare câteva cifre din statisticile ultimului an din Moldova, în raport cu alte țări. De exemplu, ziceam că în R. Moldova salariul minim garantat pe economie este de 2935 de lei pe lună, adică aproximativ de 140 de euro. În Grecia, acest indiciu este de 758 de euro, în Spania – 1100 de euro, în Germania – 1614 euro, în Irlanda – 1724 de euro, în Luxemburg – 2200 de euro.

În concluzie, o tristă constatare a realităților de azi: când întregul câștig al unei persoane merge pentru a plăti alimentarea și serviciile comunale, munca nu mai este un proces de dezvoltare economică, ci devine un act de supraviețuire, care se numește, de fapt, sclavie. Trebuie să schimbăm ceva în abordări, or, constatarea este dură de tot.

În caz dacă ne vom lovi de aceeași poziție refractară a guvernanților, de lipsa dorinței lor de a ne auzi, vom recurge la acțiuni concrete, în limita prevederilor legale, pentru a fi auziți, inclusiv la acțiuni de stradă, ca ultim argument.

– La sfârșitul anului trecut a avut loc ședința Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective în componență actualizată, din care faceți parte și dvs. Sindicatele au salutat reluarea dialogului social pe această platformă. Ce vă propuneți să obțineți în urma acestor consultări?

– Dialogul social este o parte esențială din activitatea sindicală și una dintre cele mai „vizibile” pentru membrii de sindicat. Convențiile Colective de Muncă sunt și ele un instrument important de reglementare a relațiilor de muncă și oferă salariaților un șir de drepturi și posibilități care pot și trebuie negociate atât la nivelul domeniului de activitate, cât și la nivelul de instituție. Mă bucură faptul că în domeniul educației avem încheiate contracte colective de muncă practic în toate organizațiile sindica-

le primare, pe când acum câțiva ani acest lucru era realizat în 60-70% din instituții, având un caracter formal. Astăzi putem deja vorbi de o etapă la care negocierea contractelor colective de muncă a devenit un obiectiv important al tuturor liderilor sindicali de toate nivelurile. Important este să monitorizăm atent aplicarea/ implementarea prevederilor Convențiilor Colective nivel de ramură 2021-2025. Or, această realizare face parte, practic, din activitatea zilnică a FSEȘ, fapt care ne-a ajutat să scoatem la iveală unele curențe și, desigur, urmează ca pe parcursul anului 2022 să le eliminăm prin perfecționarea convenției, și anume - prin semnarea, în acest sens, a unui Acord adițional între partenerii sociali - Ministerul Educației și Cercetării și Federația Sindicală a Educației și Științei.

O platformă importantă de dialog cu partenerii, dar și un instrument de lucru pentru partenerii sociali este și Comisia națională pentru consultări și negocieri colective. La ultima ședință a acestui organism s-a aprobat un Plan promițător de activitate pentru anul 2022, de realizarea căruia depinde activitatea domeniilor de bază ale economiei naționale, activitatea normală și eficientă a instituțiilor bugetare.

Personal, consider că dialogul social este cea mai bună cale de soluționare a problemelor din sistem și avem exemple concrete pentru a demonstra că acest instrument funcționează.

Suntem în așteptarea unor rezultate concrete, care ar trebui să vină în urma activității Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective în anul 2022, or, de câțiva ani am asistat doar la schimbări de guverne, iar în acest răstimp problemele s-au acumulat fără a fi rezolvate.

– Cu ce urare și cu ce gânduri veniți la acest început de an către cadrele didactice din țară pe care le reprezentați și pentru care depuneți toate eforturile să le rezolvați problemele cu care se confruntă?

– Am dori ca mișcarea sindicală să devină un sprijin real pentru oamenii muncii, or, în ultimii ani, s-au acumulat probleme atât la nivel de organizații primare, cât și la nivelul conducerii sindicatelor, inclusiv există curențe și la capitolul imagine a sindicatelor în societate. Inițierea în 2021, de către FSEȘ, a unor schimbări în acest sens, dar și realizarea acestor schimbări de imagine din cadrul CNSM, vor fi un obiectiv important și în anul 2022, iar consolidarea mișcării sindicale va fi un obiectiv strategic pentru Congresul IV al CNSM din iunie 2022.

Ne bucură faptul că, într-un final, Comitetul Confederal al CNSM a decis păstrarea variantei tipărite și promovarea prin abonare a ziarului sindicatelor, „Vocea poporului”. FSEȘ a fost în acest sens consecvent, solicitând și colegilor din alte federații să susțină presa sindicală pe toate căile.

În noul an ne dorim cu toții un trai mai bun, să ieșim din această criză pandemică, să fim consolidați, solidari și să reușim să soluționăm cât mai multe probleme înaintate de către membrii noștri de sindicat.

Interlocutor: Galina MUNTEANU

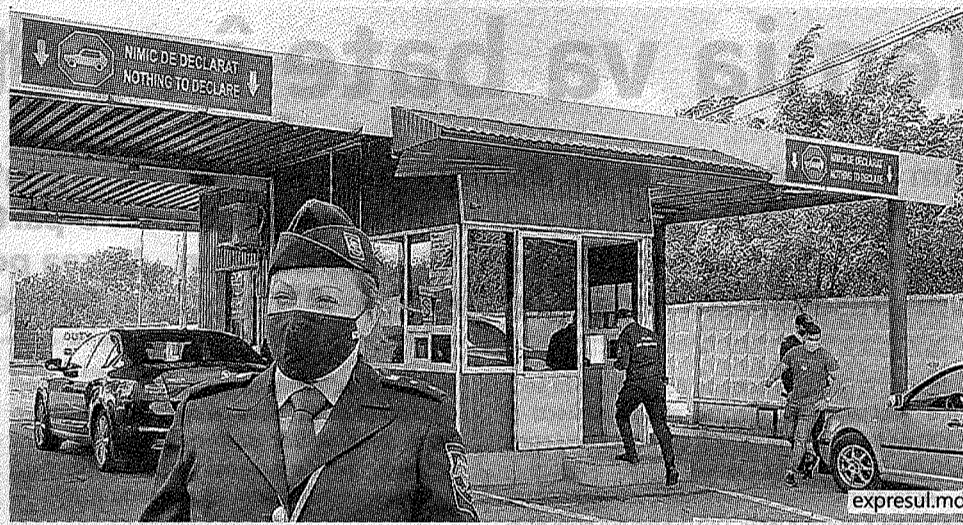
Pericol

Tulpina Omicron a virusului Covid-19 pune stăpânire pe Republica Moldova

Municipiul Chișinău și raionul Ialoveni sunt, de luni, 17 ianuarie, sub Cod Roșu de Covid-19. În ultima săptămână, în Chișinău s-au înregistrat peste 3500 de cazuri de îmbolnăvire cu temutul virus. De cealaltă parte, municipiul Bălți este în zona portocalie, înregistrând puțin peste 100 de cazuri noi de infectare în ultima săptămână. De altfel, nici un raion din țară nu este sub cod verde.

Potrivit Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, în zona portocalie sunt 28 de raioane și regiunea transnistreană, care este la un pas de a intra în zona roșie. În zona galbenă este Autonomia Găgăuză, iar raionul Dondușeni are cea mai mică incidență de cazuri după numărul de locuitori.

Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică (CNESP) a decis prelungirea stării de urgență în sănătate publică până la 15 martie pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Hotărârea a fost luată în cadrul ședinței de joi, 13 ianuarie, a CNESP, care s-a întrunit în contextul confirmării prezentei

tulpinii Omicron a virusului SARS-CoV-2 pe teritoriul țării.

CNESP a decis ca, începând cu 17 ianuarie curent, la frontiera de stat să se revină la sistemul prin care, indiferent de țara de proveniență, intrarea în Republica Moldova să fie permisă în baza unui document: certificat de vaccinare, test RT-PCR sau test antigen rapid efectuat cu 72 de ore, respectiv 48 de ore înaintea imbarcării sau intrării în țară (în funcție de mijlo-

cul de transport utilizat), concluzia medicală confirmativă în cazul persoanelor care au suportat Covid-19, în perioada cuprinsă între a 15-a zi și a 180-a zi (șase luni) sau un act confirmativ de prezență a anticorpilor anti-Covid-19.

Hotărârea CNESP este luată în contextul creșterii cu 77 la sută a numărului de cazuri de infectare cu Covid-19, înregistrată în prima săptămână a anului 2022, față de săptămâna anterioară a acesteia.

Totodată, având în vedere contagiozitatea ridicată a tulpinii Omicron, au fost adoptate măsuri suplimentare de protecție. Din 17 ianuarie, în localitățile aflate în pragul de alertă portocalie, deservirea clienților în unitățile de alimentație publică va fi permisă doar cu prezentarea certificatului Covid-19, în limita a 75 la sută din capacitate.

Evenimentele private (mese festive, petreceri corporative, nunți, botezuri) cu 25 sau mai mulți participanți vor fi în continuare permise doar cu prezentarea de către aceștia a certificatului Covid-19, în pragurile de alertă verde și galben. În pragurile de alertă portocalie și roșu, regulile privind evenimentele private nu se schimbă. Astfel, în pragul portocalie acestea se permit doar cu prezentarea de către participanți a certificatului Covid-19, iar în pragul de alertă roșu rămân interzise. Pentru prevenirea aglomerației, în situația pragului de alertă roșu, accesul în Aeroportul Internațional Chișinău va fi permis doar pasagerilor.

În cadrul discuțiilor de la ședința CNESP a fost abordată și posibilitatea extinderii sferei de utilizare a certificatului Covid-19 în alte domenii de activitate, urmând ca acest subiect să facă obiectul unor consultări între Guvern și mediul de afaceri.

Susținere

Indemnizația unică de 16 mii de lei pentru lucrătorii medicali

Guvernul a aprobat Hotărârea privind acordarea indemnizației de 16 mii de lei și pe parcursul anului 2022 angajaților din sistemul medical de stat, care s-au infectat cu Covid-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.

De menționat faptul că, în scopul asigurării măsurii de sprijinire a angajaților din sistemul medical implicat direct în lupta cu Covid-19, pentru a exclude orice inechități față de personalul medical, începând cu 1 ianuarie 2022, se menține achitarea acestei indemnizații pentru categoriile de angajați ai Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, care sunt implicați în diagnosticul și supravegherea epidemiologică a cazu-

rilor și a focarelor de Covid-19, personalul medical angajat și implicat nemijlocit în activitățile medicale de combatere a infecției Covid-19 în instituțiile/subdiviziunile medicale din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, al Ministerului Apărării, al Ministerului Muncii și Protecției Sociale, al Administrației Naționale a Penitenciarelor, al Serviciului de Informații și Securitate, din cadrul instituțiilor medico-sanitare publice de asistență medicală spitalicească, de asistență medicală urgentă prespitalicească, de asistență medicală specializată de ambulatoriu, de asistență medicală primară.

De indemnizația unică de 16 mii de lei, pentru anii 2020-2021, au beneficiat 17771 de angajați.

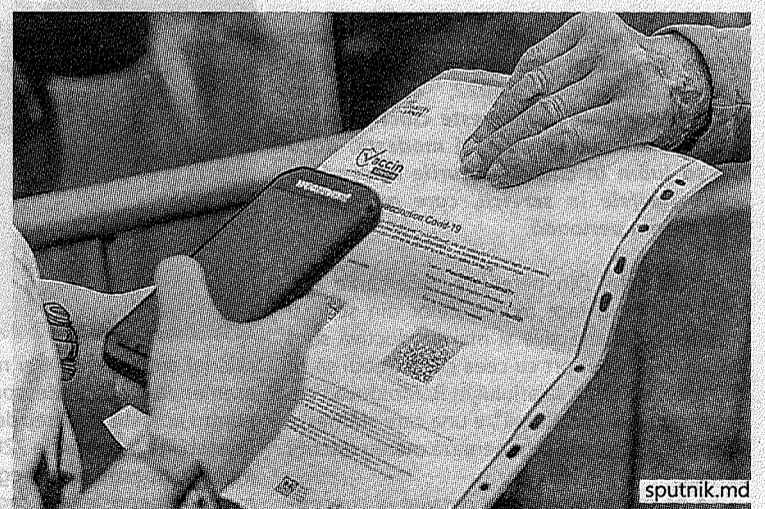
Ilegal

Schemă de falsificare a certificatelor medicale Covid-19, deconspirată de polițiști

O companie de turism din Chișinău falsifica certificatele medicale privind testarea la virusul Covid-19, pentru clienții care plecau peste hotarele țării la odihnă și la muncă. Certificatele erau eliberate de un laborator medical privat din capitală. Compania a fost documentată pe parcursul lunilor octombrie-decembrie, de către oamenii legii, iar în urma perchezițiilor au fost depistate mai multe mostre de certificate medicale false în format electronic.

Polițiștii Direcției investigații „Centru” a Inspectoratului național de investigații al IGP, în colaborare cu Direcția Generală Urmărire Penală a IGP și sub conducerea PCCOCS au descins, pe 10 decembrie 2021, cu percheziții la domiciliul și la oficiul figuranților. Ei au depistat și ridicat tehnică de calcul în care se aflau mostre în format electronic de certificate medicale false, certificatele medicale deja imprimate fiind eliberate de laboratorul medical privat din capitală.

De asemenea, au fost depistate înscriruri de ziornă cu datele de identitate ale persoanelor

nelor cărora deja le-au fost perfectate certificatele medicale false și au plecat în Polonia și Germania, peste 200 de anchete ale altor persoane care au plecat peste hotare și care urmau să se deplaseze la muncă pe teritoriul țărilor din spațiul Schengen, imprimante și telefoane mobile folosite în scop infracțional.

Aceeași companie a fondat o altă companie în străinătate, care elibera formal invitații la muncă și contracte individuale de muncă peste hotarele țării, astfel încât să fie permisă intrarea, șederea și tranzitarea persoanelor

pe teritoriul țărilor Schengen în urma impunerii restricțiilor epidemiologice la traversarea hotarelor.

Persoanele cărora li se organiza deplasarea la muncă în țările din spațiul Schengen urmau să achite pentru serviciile oferite sume de bani de la 500 la 1.000 de euro.

Dacă persoanele cercetate vor fi găsite vinovate, acestea riscă amendă în mărime de la 27.500 de lei până la 47.500 de lei, muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau închisoare de până la cinci ani.

Modificare

Clasificatorul Ocupațiilor din Moldova feminizează mai multe funcții

Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova (CORM) a fost revăzut și redactat. Noul document, care a intrat în vigoare la finele anului 2021, a fost aliniat la standardele internaționale și europene privind clasificarea ocupațiilor, ceea ce va permite comparabilitatea internațională a statisticilor Republicii Moldova din domeniul pieței muncii.

Astfel, în noul document au fost excluse datele care nu mai sunt relevante și actuale din Blocul informațional al CORM, precum și ocupațiile neactuale/învechite, și au fost incluse mai multe ocupații noi, fiind expuse la forma feminin ocupațiile care au termen echivalent atestat în surse lexicografice, precum și a fost simplificată modalitatea de prezentare a propunerilor de completare a Clasificatorului etc.

Și deoarece în ultimii ani tot mai multe femei au pătruns în domenii considerate până nu demult specifice bărbaților, mai multe meserii au căpătat forma feminină. Deși ar putea să vă pară că sună caraghios, de acum înainte, unei femei nu îi veți spune că este sudor, ci sudoriță. Au căpătat forme de feminin

și fotografi/fotografe, bucătarișefi/bucătărese-șefe, ghizi turistici/ghide turistice, vânători/vânătorite, zoolog-șef/zoologă-șefă etc.

Angajatorii vor fi obligați să utilizeze formele la feminin, chiar dacă unii dintre ei mai consideră că să numești o profesie la masculin e mai solid.

Doamna ministru sau doamna ministră?

Politica nu mai este terra incognita. Multe femei au prins la curaj și au pătruns în consiliile raionale, guvern, parlament. Deci, a căpătat forma de feminin și funcția de președinte al raionului. În cazul în care acest fotoliu va fi ocupat de o femeie, îi vom spune președintă a raionului. De asemenea, este și cu președinte al Parlamentului, funcție care poate fi utilizată la feminin dacă e cazul - președintă a Parlamentului.

De acum înainte, nu vom spune că Maia Sandu este președinte al Republicii Moldova, ci președintă a Republicii Moldova. A căpătat forma feminină și funcția de primar. De acum înainte, în cazul în care această funcție este ocupată de o femeie, îi vom zice primăriță a localității și nu primară, cum

scriau unele mijloace de informare în masă, considerând că primăriță e forma diminutivă a cuvântului primar și nu se potrivește unei persoane oficiale. Iar în loc de primar general, vom spune primăriță generală. Tot așa e și în cazurile ministru/ministră, prim-ministru/prim-ministră, procuror/procuroră.

A rămas doar la forma masculină Guvernator (bașcan) al Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, chiar dacă în prezent această funcție este ocupată de o femeie. Și Guvernator al Băncii Naționale vom avea doar la masculin, mai ales că în această funcție deocamdată nu a ajuns nici o femeie. La fel e și cu Rector al instituției de învățământ superior, care rămâne încă la masculin. Dar cine știe cum va fi în viitor...

Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova se aplică în toate domeniile de activitate economică și socială și este obligatoriu pentru toate instituțiile, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică și alte persoane juridice și fizice, care își desfășoară activitatea pe teritoriul Republicii Moldova, la completarea documentelor oficiale, ori de câte ori se cere indicarea ocupației.

Documentul a fost elaborat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, cu asistența echipei de experți ai Asociației Obștești „MOLDIUS”, contractată în cadrul proiectului „Consilierea Guvernului Republicii Moldova în politici economice”, implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), precum și cu suportul UN Women Moldova.

Trebuie remarcat faptul că acest document a fost supus criticii în spațiul public, inclusiv de unii savanți lingviști.

Hotărâre

Lucrătorii expuși riscului în medii explozive vor fi mai protejați

Cabinetul de miniștri a aprobat, pe 12 ianuarie, printr-o Hotărâre de Guvern, cerințele minime pentru îmbunătățirea protecției sănătății și a securității la locul de muncă a angajaților expuși unui potențial risc în medii explozive.

Conform proiectului, angajatorii vor trebui să dețină un document confirmator sau un set de documente cu privire la respectarea cerințelor ce țin de protecția împotriva exploziilor, ce include: identificarea pericolelor; evaluarea riscurilor; definirea măsurilor specifice care urmează să fie luate pentru a proteja sănătatea și securitatea lucrătorilor expuși riscului în atmosfere potențial explozive.

La elaborarea documentului și în scopul înlăturării riscurilor, sunt propuse câteva tehnici, precum ar fi: prevenirea de formare a mediilor explozive periculoase prin înlocuirea substanțelor inflamabile sau limitarea concentrației; evitarea surselor care pot genera deflagrația mediilor explozive și anume divizarea zonelor cu potențial risc de explozie, identificarea tipurilor de surse de aprindere ș. a. De asemenea, prin implementarea proiectului propus, se urmărește disciplinarea angajatorului prin asigurarea cu locuri de muncă ce corespund standardelor și cerințelor internaționale, dar și a salariatului, prin neexpunerea personală în locuri cu potențial risc de explozie fără informare și evaluare a zonelor respective.

Constatare

Universitățile nu vor avea studenți, iar economia nu va avea brațe de muncă

În ultimii ani, învățământul superior din Republica Moldova este grav afectat. Cel mai mare număr de studenți din istoria țării, 128 de mii, a fost înregistrat în anii 2006-2007. Ulterior, timp de 13 ani, numărul lor a scăzut dramatic, până la 56 de mii în 2019. Însă, în ultimii doi ani, a fost o creștere a studenților, până la 59.600.

Potrivit lui Veaceslav Ioniță, expert în politici economice la Institutul pentru Dezvoltare și Inițiativa Sociale (IDIS) „Viitorul”, în 2006-2007 erau 39 de studenți la o mie de locuitori, iar în prezent acest raport este de 22,6 studenți la o mie de locuitori. În opinia sa, sunt doi factori negativi care au determinat scăderea dramatică a numărului de studenți timp de 13 ani și există trei factori pozitivi care au dus la creșterea numărului acestora în ultimii doi ani.

Cel mai dramatic factor, spune Veaceslav Ioniță, este că în Republica Moldova numărul tinerilor scade din cauza natalității reduse. Dacă, în 2010, erau aproape 424 de mii de tineri de vârstă universitară, 19-24 de ani, în prezent sunt 245 de mii. Către 2025 se estimează că numărul lor va ajunge la aproape

220 de mii. Al doilea fenomen cu un impact negativ, afirmă analistul economic, este plecarea tinerilor peste hotare. Din cei aproape 235 de mii pe care îi are Republica Moldova, cu vârsta cuprinsă între 19 și 24 de ani, doar 146 de mii sunt în țară, restul 88 de mii sunt plecați. Anual, 4500 de tineri de vârstă universitară pleacă.

Primul factor pozitiv, potrivit economistului, este faptul că în ultimii doi ani la studii universitare au mers cu 3600 de tineri mai mulți. Din cauza pandemiei, mai mult de o mie de tineri nu au reușit să meargă la studii peste hotare și au ales să învețe acasă. Dacă, în 2019, rata medie a tinerilor, de la 19 la 24 de ani, care au mers la universitate a fost în proporție de 28%, în 2020 a fost de 31%, iar în 2021 estimativ de 32,7%.

Analistul economic a mai remarcat faptul că astăzi studenții străini mențin active universitățile moldovenesti. Datele pentru 2020 arată că în Republica Moldova sunt 4600 de studenți străini, de trei ori mai mulți decât acum zece ani.

Oportunități

După un lung calvar, și-a refăcut viața datorită unui proiect al OIM

După 13 ani de căsnicie, a decis să pună capăt violenței la care era supusă și să o ia de la capăt. A ajuns la capătul puterilor, după ce a fost bătută până la pierderea cunoștinței. Când a ieșit din ogradă, nu s-a mai uitat în urmă, a lăsat casa pe care o construise împreună cu soțul și tot ce a agonisit timp de o viață și a fugit la Centrul maternal „Pro Familia”, unde a cerut ajutor. Este povestea de viață a Nataliei Pruteanu din orașul Căușeni.

Pentru opt luni, Centrul a devenit o casă caldă și primitoare pentru ea și pentru cei cinci copii ai săi. Pe lângă adăpost, a beneficiat de consiliere psihologică, de asistență juridică pentru emiterea ordonanței de protecție și inițierea procesului de divorț, precum și de un pachet social care includea produse alimentare și de igienă, necesare pentru ea și copiii.

„Perioada asta a fost ca o gură de aer pentru mine și o posibilitate de a-mi vindeca rănilor. Altfel cred că nu mai scăpam teafără din mâinile soțului, nici eu, nici copiii. Chiar și după divorț, el mă tot amenință cu răfuiala și îmi spune că n-o să am altă cale decât să revin acasă”, spune Natalia Pruteanu.

A luat-o de la capăt

După opt luni de ședere la Centru, a prins la curaj pentru a lua viața de la capăt. S-a refugiat în casa părintească, unde a fost nevoită să se îngheșue împreună cu copiii în două cămăruțe mici, alături de fratele său și de părinții bolnavi. Acum, la cei 35 de ani ai săi, Natalia își construiește o viață nouă datorită oportunităților oferite de un proiect realizat de Organizația Internațională a Muncii (OIM) cu asistența financiară a Cooperării Austriece

pentru Dezvoltare. Natalia, la fel ca și alte 10 femei aflate în dificultate, a beneficiat de un pachet complet de asistență pentru a putea munci pe cont propriu și a-și asigura existența: instruire în domeniul antreprenoriatului, asistență juridică pentru înregistrarea unei afaceri, echipament necesar pentru activitate, poliță de asigurare medicală și o patentă necesară pentru desfășurarea activității de întreprinzător.

”Centrul „Pro Familia” este o casă caldă și primitoare

Datorită acestei asistențe, a pus temelie unei afaceri în domeniul serviciilor de construcții și reparații, domeniu care îi este cunoscut. Or, după absolvirea învățământului secundar, Natalia a muncit în domeniul construcțiilor. Mai întâi, în R. Moldova, apoi în Rusia. Acum nu mai are posibilitate să meargă la muncă în străinătate din cauza restricțiilor, dar și fiindcă nu are în grijă cui să-i lase pe copiii mici.

Chiar dacă pe parcursul ultimilor ani și-a dezvoltat anumite abilități în construcții, fără instrumentele necesare nu avea mari șanse de a fi angajată cu acte în regulă sau a lucra pe cont propriu. Odată cu lansarea afacerii, Natalia are deja un venit stabil și chiar se gândește să mai angajeze cu timpul pe cineva.

„Reparația și renovarea locuințelor este tot ce știu eu să fac mai bine. Dacă mai înainte era greu să găsec de lucru pentru că nu aveam instrumentele necesare, acum am tot ce-mi trebuie și pot realiza lucrările mult mai repede și de calitate mai înaltă, acasă, în localitate, alături de copii. Mă bucur că am multe comenzi, asta mă ajută nu doar să câștig un ban, dar și să uit de greutățile prin care am trecut”, a menționat Natalia Pruteanu.

Recompensă pentru neazuri

Recunoaște că nici nu a visat la un astfel de noroc, însă crede că acest proiect este o recompensă pentru toate neazurile prin

care a trecut și o va ajuta să-și crească cu demnitate copiii.

Asistența acordată Nataliei Pruteanu și altor 10 femei aflate în dificultate face parte dintr-un șir de măsuri realizate de OIM în cadrul Parteneriatului Local de Ocupare (LEP), care a fost lansat la începutul anului 2021 în raionul Căușeni în vederea soluționării celor mai stringente probleme de pe piața muncii locale. LEP Căușeni a întrunit peste 15 parteneri publici și privați de nivel național și local, care, având asistența OIM, și-au propus să îmbunătățească situația de pe piața locală a muncii prin crearea și formalizarea locurilor de muncă, precum și prin identificarea oportunităților de dezvoltare a afacerilor în raion.

”Munca mă ajută să uit de greutățile prin care am trecut

Parteneriat Local de Ocupare Căușeni a contribuit la crearea și formalizarea a 145 de locuri de muncă, lansarea a 50 de afaceri în sectoare cu potențial de creare a locurilor de muncă, cum ar fi apicultură sau meșteșugărit, și extinderea a 50 de întreprinderi mici și micro. Peste 1100 de persoane din raionul Căușeni, inclusiv din categoriile cu risc de excludere socială, beneficiază de oportunitățile oferite de LEP Căușeni, iar peste 1500 de persoane din comunitate au beneficiat indirect de proiect.

Implementarea LEP Căușeni a costat peste 146.500 de dolari. OIM va acorda un suport în valoare de 129.879 de dolari pentru multiplele linii de intervenții în cadrul proiectului „Reactivarea dialogului social pentru un răspuns efektiv la Covid-19 în R. Moldova și aplicarea acestuia la crearea locurilor de muncă prin Parteneriate Locale de Ocupare”.

Oferte

Top cele mai plătite locuri de muncă

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) informează persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă despre cele mai plătite joburi pe piața muncii, conform declarațiilor agenților economici în luna ianuarie curent.

Astfel, cele mai plătite locuri de muncă vacante, pentru care se achită până la 40 de mii de lei, declarate la ANOFM, sunt pentru pozițiile de electrician auto, Vopsitor auto, mecanic auto și lăcătuș auto în cadrul unui service auto, care își desfășoară activitatea în municipiul Chișinău și se ocupă de întreținerea și reparația autovehiculelor.

Clasamentul celor mai plătite joburi este continuat cu funcțiile vacante de programator. Pentru specialiștii cu experiență salariul

poate atinge suma de 30 de mii de lei. Locurile de muncă sunt în municipiul Chișinău.

23-25 de mii de lei se oferă pentru un director, un șef de laborator, care va activa în domeniul construcțiilor, în orașul Comrat. O companie privată este în căutare de manageri și tehnicieni, pentru care oferă un salariu între 15-20 de mii de lei.

18-25 de mii de lei pot fi sursă de venit pentru un maistru care va fi responsabil de organizarea lucrărilor de montare electrică și darea în exploatare a obiectivelor. O altă companie privată din municipiul Chișinău mai are nevoie de cinci electricieni, care vor fi remunerați cu un salariu între opt și -15 mii de lei.

Până la 25 de mii de lei pentru fiecare sunt oferite de o altă companie din municipiul Chișinău pentru 10 plăcatori cu plăci, cinci

ingineri, opt lăcătuși (tehnică sanitară), opt montatori (pereti și plafoane din gips carton) și șapte electricieni.

20 de mii de lei pot fi salariul pentru viitorul consultant în domeniul alimentației publice la un complex turistic din satul Puhoi, raionul Ialoveni, doi declaranți vamali care vor activa în municipiul Ungheni, pentru doi manageri și un director care vor lucra în municipiul Chișinău.

Câte 10-20 mii de lei pot câștiga lunar trei mașiniști din municipiul Soroca, un director de producție din raionul Fălești, trei sudori și cinci montatori de antene din municipiul Chișinău și patru conducători auto din Ceadâr-Lunga.

Locurile de muncă disponibile pot fi accesate atât de femei, cât și de bărbați. Doritorii sunt îndemnați să acceseze Topul

Din arhiva redacției. Foto: Nicu Bînzari

care mai bine plătite locuri de muncă vacante înregistrate în baza de date a ANOFM (conform declarațiilor agenților economici) și să se adreseze la subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă.

Potrivit ultimelor date ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la sfârșitul anului trecut, erau în evidență

10175 de locuri de muncă vacante, care pot fi accesate atât de femei, cât și de bărbați. Numărul total al șomerilor înregistrați în ultimele 11 luni ale anului 2021 a fost de 33053 de persoane sau 46,6% din totalul celor aflați în căutarea unui loc de muncă.

Sărbătoarea neamului

Dovada dăinuirii noastre în timp, purtătoarea de cuvânt a civilizației

Ziua Culturii Naționale este marcată în Republica Moldova și în România pe 15 ianuarie, în semn de omagiu zilei de naștere a marelui poet Mihai Eminescu. Cu această ocazie, în întreaga țară au fost organizate mai multe evenimente care au avut scopul de a promova cultura națională, valorile culturale autentice. Programul de activități a cuprins mai multe acțiuni: spectacole, recitaluri, expoziții, proiecții de filme etc.

La Chișinău, în preajma bustului lui Mihai Eminescu de pe Aleea Clasicilor Literaturii Române din Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” a avut loc o manifestare literar-artistică, precum și un moment de evocare a Poetului nepereche, susținut de oameni de cultură și de artă.

Cu prilejul Zilei Culturii Naționale, precum și pentru activitate prodigioasă în domeniul culturii, contribuție substanțială la promovarea valorilor spirituale ale neamului, succese remarcabile în activitatea de creație și înaltă măiestrie profesională, președintele Maia Sandu a acordat mai multor oameni de cultură medalia „Mihai Eminescu” și diverse titluri onorifice.

Evenimentele organizate în acest an cu ocazia Zilei Culturii Naționale au început pe 13 ianuarie și încă mai continuă.

Anticipând Ziua Culturii Naționale, pe 13 ianuarie, la Palatul Republicii, Orchestra Simfonică a Filarmonicii Naționale „Serghei Lunchevici”, condusă de maestrul Mihail Agafița, a prezentat un concert

în cadrul căruia au răsunat fragmente din baletele „Lucefărul” și „Venancia” de compozitorul Eugen Doga. În cadrul concertului au mai evoluat Capela Corală Academică „Doina” și soprana Elena Demirdjean.

Un recital de orgă a susținut Anna Strezeva. În program au răsunat „Toccate pentru orgă” de Bach, lucrări de Messiaen, Renaud, Widor, Reger, Boellmann, Frescobaldi și Tudor Chiriac.

O seara romantică, dedicată Lucefărului poeziei noastre, s-a desfășurat la Teatrul Național „Mihai Eminescu”, unde publicul a avut posibilitatea să vizioneze spectacolul cu genericul „Al meu nume o să-l poarte...”. Pe scenă au evoluat actorii și Orchestra de cameră a Teatrului Național „Mihai Eminescu”.

La Galeria „Constantin Brâncuși” a fost vernisată expoziția-concurs de artă contemporană, care conține 100 de lucrări. Cele mai valoroase au fost distinse cu premii de către Ministerul Culturii, de Direcția cultură a Primăriei Chișinău și de Uniunea Artiștilor Plastici.

La Biblioteca Națională a fost inaugurată expoziția „Ion Luca Caragiale – un om cât o lume, 170 de ani de la naștere” și a avut loc lansarea „Calendarului Național 2022”, iar Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” le-a prilejuit iubitorilor de artă delicii spirituale în cadrul expoziției „Acesta a fost Eminescu, aceasta este opera lui”.

La Centrul de Cultură și Artă „Ginta Latină” a avut loc un concurs-recital pentru copii din creația lui Mihai Eminescu. Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din orașul Bălți

a prezentat spectacolul „Dialoguri Moldave”.

La Muzeul Național de Istorie a Moldovei a fost proiectat filmul artistic „Lucefărul” și documentarele „Eu, Eminescu” și „Mihai Eminescu. Lucruri mai puțin cunoscute”.

Prin Ziua Culturii Naționale realizăm, conștientizăm cât de important este să apreciem moștenirea culturală transmisă de înaintașii noștri. Parafrazând afirmația unui mare scriitor, putem afirma și noi că dacă cultură nu e, nimic nu e.

In memoriam

Opera artistului plastic Andrei Mudrea va rămâne pentru posteritate una de referință

O veste tristă a zguduit lumea artelor din Republica Moldova, pe 15 ianuarie, în clipele când sărbătoream cu toții Ziua Culturii Naționale. Cunoscutul artist plastic Andrei Mudrea a plecat la cele veșnice la vârsta de 67 de ani. Tablourile lui Andrei Mudrea, pictate în manieră postmodernistă, și obiectele sale de artă se află în numeroase colecții publice, cum ar fi cele ale Ministerului Culturii, Fondul Uniunii Artiștilor Plastici de la Chișinău și de la Moscova, Muzeul Național de Artă, dar și în colecții private în Austria, Canada, Franța, Germania, Italia, Marea Britanie, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Rusia și SUA.

Potrivit unui comunicat al Ministerului Culturii, astăzi este prematur să vorbim despre Andrei Mudrea la timpul trecut. „Opera sa va rămâne pentru veșnicie una de referință sau chiar de avangardă artistică românească. Autor al mai multor lucrări de pictură, grafică, sculptură și artă-obiect, fondator și membru al „Grupului Zece”, creația plasticianului Andrei

Mudrea consemnează o evoluție ce marchează mai multe etape de ascensiune. Ea poartă un mesaj individual, cu caracter profund filosofic, corespunzător aspirațiilor artistice, raportate la schimbările ce intervin în ambianța culturală națională. Andrei Mudrea va rămâne în amintirile noastre ca fiind unul dintre cei mai talentați pictori basarabeni”.

Solicitat de „Moldpres”, președintele Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova, Dumitru Bolboceanu, a menționat că Andrei Mudrea a fost unul dintre cei mai buni artiști de la noi. „Andrei Mudrea a avut o bogată experiență artistică

și expozițională. Având o pregătire academică, de la primele lucrări venite în artă cu o viziune proprie. A muncit foarte mult. Îi plăcea să experimenteze și această dorință a lui de a exploata culoarea în diferite tehnici l-a adus la un rezultat foarte bun. A expus în multe galerii de artă și muzee, iar lucrările lui au intrat în colecțiile instituțiilor respective. A participat la elaborarea Stemei de Stat. Plecarea lui este o mare pierdere pentru cultura noastră”, a subliniat Dumitru Bolboceanu.

„Întotdeauna implicat în viața Cetății, Andrei Mudrea a suferit cumplite trădări și dezamăgiri.

A fost nu numai un artist excepțional, ci și un mare luptător curajos pentru valorile naționale, oricând gata să intervină, atunci când lichelele mai puneau la cale vreo pacoste.

Ne rămân tablourile sale pline de lumina tulburătoare a sufletului său și a locurilor pe care le-a iubit”, a consemnat Ana Lucia Culev, critic de artă.

În opinia scriitoarei Ana Bantos, arta lui Andrei Mudrea te pune pe gânduri, te îndeamnă să reflectezi, să te conectezi la anumite momente legate de istoria neamului din care faci parte, dar, deopotrivă, și la istoria culturală a

lumii. Ea se înscrie într-o paradigmă a artei contemporane, care constă în reconfigurarea sensului normalității, statutul artistului și al consumatorului de artă schimbându-se.

Andrei Mudrea s-a născut la 29 aprilie 1954 în satul Mitocul Vechi, raionul Orhei. Din 1969 până în 1973, studiază la Școala de Arte Plastice „I. Repin”, actualmente Colegiul Republican de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală” din Chișinău. Din 1975, lucrează și studiază pictura în atelierul lui Mihai Grecu. Începând cu anul 1975 și până în 1985, este profesor la Școala de Arte Plastice pentru copii din orașul Orhei. În 1978, debutează cu tablourile „Mama” și „Casa părintească”, iar din anul 1978 și până la sfârșitul vieții a participat la toate expozițiile organizate de Uniunea Artiștilor Plastici din R. Moldova. A fost distins cu Premiul Tinerețului, Premiul Național și cu titlul onorific „Maestru în Artă”, precum și cu mai multe premii naționale și internaționale.

Surprize

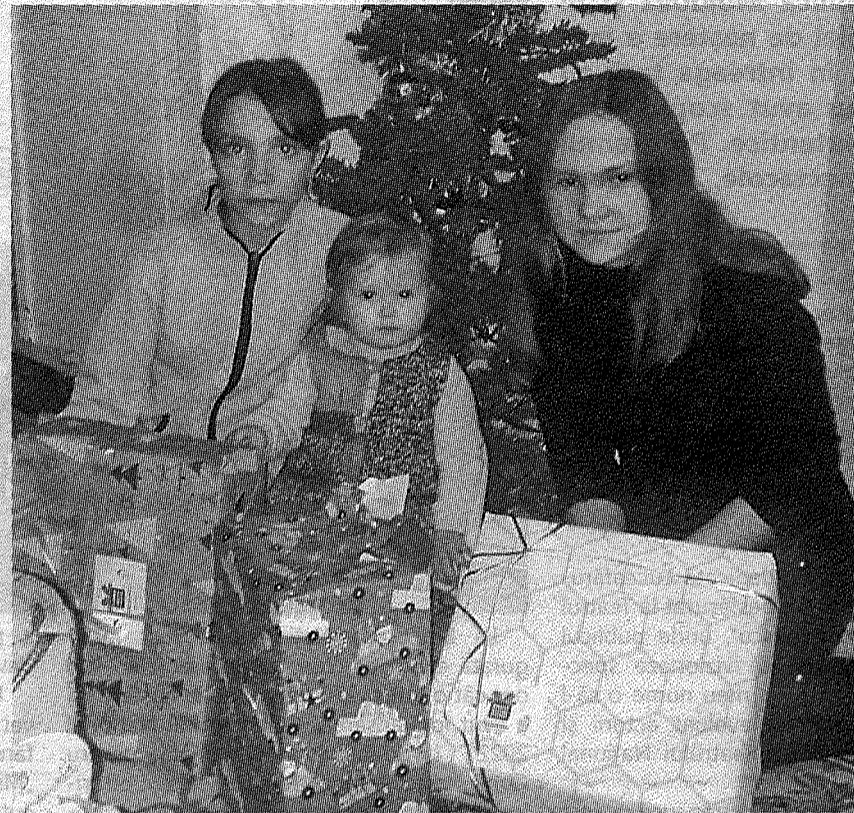
Moș Crăciun a venit cu daruri la casele copiilor membrilor de sindicat

Cu toate că al doilea an consecutiv suntem în perioadă pandemică legată de Covid-19, Caravana de Crăciun a ajuns la casele copiilor membrilor de sindicat, venind de la mii de kilometri nu din Laplandia, ci din Germania. Peste 250 de copii, ai căror părinți activează în ramura industriei constructoare de automobile și mașini agricole, au primit recent cadouri.

Ion Crușu, membru al Clubului „Rotary” și director general al Companiei „Crudo Partners”, ne-a relatat că proiectul „Caravana de Crăciun” se desfășoară al zecelea an consecutiv în Republica Moldova, fiind organizat de organizații nonguvernamentale din Germania și Austria și că acest proiect are menirea de a aduce spiritul de sărbătoare în casele copiilor și de a face să fie mai fericiți.

Cadourile au fost confecționate și împachetate de copii din Germania, transmise de la o distanță de peste două mii de kilometri, ca să aducă bucurii copiilor din Republica Moldova. Darurile au fost adnotate cu caracteristici de vârstă și de gen, pentru a facilita găsirea unui posesor pe potrivă. Hăinuțe, jucării, dulciuri, rechizite școlare, produse de igienă, toate au încăput în desaga lui Moș Crăciun.

„Sărbătorile de iarnă sunt perioada cea mai așteptată nu doar de copii,

dar și de adulți. E o perioadă a surprizelor, a visurilor și a speranței că ele vor fi realizate. Sunt siguri că prin aceste daruri spiritul de sărbătoare a intrat și în casele copiilor noștri. Noul an 2022 să vă aducă mai mult belșug și mai multă pace, să ne ajute bunul Dumnezeu ca în anul care și-a intrat în drepturi Moș Crăciun să poposească pe meleagurile țării noastre

în condiții nonpandemice, a urat copiilor și părinților Boris Babici, președintele Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole.

Ana TARAS, organizator sindical al aparatului Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole

Afiș cultural

CONCERTE

27 ianuarie

Sala cu Orgă – De ziua lui Mozart – 18.00

TEATRU

21 ianuarie

„Mihai Eminescu” – „Dosarele Siberiei” – 18.00
 „Eugene Ionesco” – „O istorie foarte simplă” – 18.30
 Satiricus „I. L. Caragiale” – „Hamlet” de William Shakespeare – 18.30

22 ianuarie

Teatrul Național de Operă și Balet – „Spărgătorul de Nuci” – 17.00
 „Lucefărul” – „Tequila Boom” – 18.30
 „Eugene Ionesco” – „Arta conviețuirii” – 18.30
 Satiricus „I. L. Caragiale” – „Fata de la colegiu sau nu sunt o jucărie” – 18.30
 Teatrul Genez Art – „ZACS” – 19.00
 Teatrul „Guguță” – „Comoara tâlharului” – 11.00

23 ianuarie

Teatrul Național de Operă și Balet – „Spărgătorul de Nuci” – 17.00

„Eugene Ionesco” – „Fiți sănătos, domnule!” – 17.30
 Satiricus „I. L. Caragiale” – „Revizorul” – 18.30
 „Lucefărul” – „Flori de Mină” – 18.30
 Teatrul Genez Art – „ZACS” – 19.00
 Teatrul „Guguță” – „Printesa-Broască” – 11.00

24 ianuarie

„Mihai Eminescu” – „Istoria comunismului povestită pentru bolnavii mentali” – 18.00

Horoscopul săptămânii

BERBEC

Este posibil să aveți ocazia să demarați o afacere care vă va aduce în scurt timp avantaje materiale consistente. O persoană apropiată v-ar putea propune o colaborare pe termen lung. Chiar dacă propunerea sună tentant, vă sfătuim să o analizați și să nu vă grăbiți să dați un răspuns.

TAUR

Puteți avea ocazia să vă afirmați pe plan social, ca urmare a unei activități caritabile pe care o promovați. Spiritul dvs. civic vă atrage admirația celor din jur. Este o perioadă bună pentru a începe un studiu și pentru călătorii în interesul familiei.

GEMENI

Activitatea intelectuală v-ar putea fi perturbată de probleme în relațiile partenariale. Dacă reușiți să vă concentrați asupra chestiunilor importante, puteți realiza tot ce v-ați propus, însă este nevoie de multă atenție. Ar fi bine să țineți cont de sfaturile celor apropiați.

RAC

Ar trebui să înceapă să apară rezultatele financiare ale muncii depuse în ultima vreme, iar acest lucru vă va aduce mari satisfacții. Pentru deciziile importante, vă sfătuim să țineți cont și de opiniile partenerului de viață. Este posibil ca sfaturile să cântărească foarte greu pentru rezultatul final.

LEU

Aveți idei originale, pe care colegii de muncă le apreciază. Acest lucru vă poate ajuta să realizați un lucru la care vă gândiți de mult timp. Aveți un randament bun și puteți rezolva tot ce v-ați propus. Însă nu munciți până la epuizare. Este posibil să întâmpinați dificultăți pe plan financiar.

FECIOARĂ

Reușitele profesionale din ultima perioadă v-ar putea determina să vă gândiți la o investiție pe termen lung. Partenerul de viață și un bărbat mai în vârstă din familie vă apreciază inițiativa. Însă nu trebuie să profitați de acest lucru. Vă recomandăm să evitați speculațiile.

BALANȚĂ

Se pare că sunteți într-o formă intelectuală excelentă și reușiți să le oferiți sfaturi utile celor din jur. Ar fi bine să nu faceți promisiuni pe care nu sunteți sigur că le veți putea respecta. Nu este cazul să vă băgați în discuții pe care nu le stăpâniți, pentru că este posibil să iscați polemici.

SCORPION

Intuiția vă poate fi de mare ajutor în rezolvarea unor probleme complicate, care v-au dat bătăie de cap. Vă recomandăm să vă ocupați mai mult de problemele căminului. Dacă aveți de gând să vă implicați într-o afacere care presupune riscuri financiare, ar fi bine să vă consultați cu partenerul de viață.

SĂGETĂTOR

În prima parte a săptămânii aveți posibilitatea să vă ocupați de o problemă financiară. În week-end, o persoană apropiată v-ar putea propune să vă asociați într-o afacere rentabilă. Sunt șanse să obțineți beneficii importante, așa că vă sfătuim să analizați propunerea cu atenție.

CAPRICORN

Vă adaptați cu ușurință la situații noi și reușiți să rezolvați câteva probleme ale căminului. La locul de muncă sau în afaceri, inspirația și claritatea în gândire vă ajută să le dați sugestii excelente colegilor sau partenerilor. Este favorizată comunicarea cu prietenii și cu membrii familiei.

VĂRSĂTOR

Parcurgeți o perioadă favorabilă din toate punctele de vedere. Aveți ocazia să obțineți câștiguri materiale neașteptate și să vă afirmați în societate. Relațiile cu partenerul de viață ar trebui să fie foarte bune, ceea ce vă întărește moralul.

PEȘTI

Puteți avea realizări deosebite pe plan profesional și social. În a doua parte a săptămânii s-ar putea să fiți nevoiți să plecați într-o călătorie. Chiar dacă este o deplasare în interes personal, ar putea marca începutul unei ascensiuni în plan profesional. Profitați de orice ocazie ce se ivește pentru a vă face remarcant.

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera Inregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
 info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
 Ilie LUPAN,
 tel.: 069006556

Secretar de redacție:
 Anatol FIȘER,
 tel.: 068571475

Contabil-șef: Svetlana BĂLAN,
 tel.: 069511960

Redactori:
 Natalia HADĂRCĂ,
 tel.: 069610372
 Galina MUNTEANU,
 tel.: 069916236

Redactor-stilizator:
 Anghelina DUDULICA

Fotoreporter:
 Nicolae BÎNZARI

Tehnoredactor:
 Sergiu BALTAGA

Dezvoltator web:
 Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:

Ilie Lupan;
 Mihail Hinciu;
 Elizaveta Iurcu;
 Margareta Streslian;
 Nadejda Lavric;
 Angela Otean;
 Tatiana Marian.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: „Edit Tipar Grup” SRL
 str. Feredeului 4, mun. Chișinău. Com. 46